

CONEIXEMENTS I USOS LINGÜÍSTICS DE LA POBLACIÓ D'ANDORRA

Situació actual i evolució (1995-2022)

CONeixEMENTS I USOS LINGÜÍSTICS DE LA POBLACIÓ D'ANDORRA

Situació actual i evolució (1995-2022)

Govern d'Andorra

Servei de Política Lingüística
Govern d'Andorra

Estudi: Andorra Recerca i Innovació
Dipòsit legal: AND.361-2023
ISBN: 978-99920-0-985-7

CONTINGUT

Presentació	5
Introducció	7
Perfil sociodemogràfic	8
Llengua inicial i llengua pròpia	10
Coneixements lingüístics	13
Usos lingüístics	17
Indicador lingüístic	38
Actituds lingüístiques	39
Conclusions i valoracions	41
Annexos	43

PRESENTACIÓ

En aquest llibret es presenten els principals resultats de l'enquesta *Coneixements i usos lingüístics de la població d'Andorra. Situació actual i evolució (1995-2022)*, que des de fa 27 anys elabora Andorra Recerca i Innovació (anteriorment, Institut d'Estudis Andorrans) per encàrrec del Servei de Política Lingüística.

Aquesta enquesta, que es duu a terme cada quatre anys, ens permet veure quines són les tendències sociolingüístiques de la societat andorrana i emprendre accions per actuar en conseqüència.

El context demogràfic en què es va desenvolupar el treball de camp d'aquesta darrera edició indica una estabilització de la població de nacionalitat andorrana i una disminució de les nacionalitats espanyola i portuguesa. L'any 2020 també hi va haver una disminució del nombre d'assalariats i de les autoritzacions d'immigració, relacionada amb la situació de pandèmia mundial de la COVID-19.

Aquests fets, juntament amb la consideració de la llengua oficial com a llengua de prestigi, potser expliquen que les dades d'ús del català hagin millorat respecte de les enquestes anteriors, o que la transmissió lingüística entre generacions sigui favorable al català.

No podem oblidar, però, que tant el català com el castellà són les principals llengües d'ús habitual entre la població andorrana, que la presència de la llengua oficial és molt minoritària en alguns contextos i situacions, que ha davallat l'atenció en català en alguns serveis de l'Administració pública, o que la majoria de les persones catalanoparlants tenen tendència a canviar de llengua quan algú els respon en castellà.

Tot això ens fa perseverar en la tasca de fomentar l'ús del català i protegir la nostra llengua no tan sols com a vehicle de comunicació i expressió, sinó també com a element patrimonial vertebrador de la identitat i mitjà d'integració per a les persones que decideixen establir-se a Andorra, sense oblidar que la presència d'altres llengües i cultures és enriquidora i reveladora del caràcter inclusiu de la societat andorrana.

El Llibre blanc de la cultura i el Pla estratègic que el desenvolupa ens marquen objectius i reptes irrenunciables per avançar en matèria d'identitat, llengua i patrimoni cultural. Amb les dades que tenim a les mans, se'ns obren noves possibilitats per prendre decisions sobre els àmbits als quals hem de dedicar més esforç, i d'aquesta manera el camí que ens ha de conduir cap als nostres objectius se'ns fa més fàcil de recórrer.

Mònica Bonell Tuset

Ministra de Cultura, Joventut i Esports

INTRODUCCIÓ

En aquest estudi, elaborat per Andorra Recerca i Innovació, es presenten els principals resultats de la setena onada de l'enquesta *Coneixements i usos lingüístics de la població d'Andorra*, encarregada pel Servei de Política Lingüística.

Els resultats que es mostren a continuació representen un recull sintètic extret d'un informe més exhaustiu i detallat que podeu consultar al web www.catala.ad.

En aquesta ocasió, l'estudi s'ha centrat en els hàbits lingüístics de la població resident a Andorra de 15 anys o més.¹

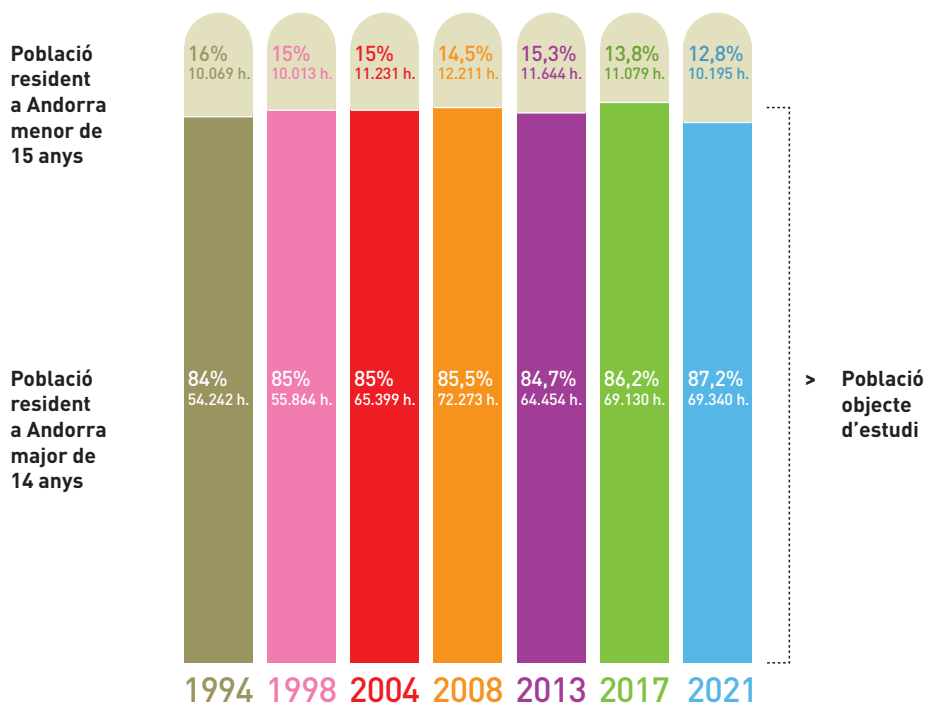
La metodologia emprada permet comparar aquests resultats amb els dels estudis del 1995, el 1999, el 2004, el 2009, el 2014 i el 2018.²

La mostra està formada per 747 persones escollides per quotes de sexe entre la població que té telèfon fix o mòbil (els números de telèfon han estat escollits de manera aleatòria d'una llista de possibles números). Per obtenir una mostra representativa de la població, s'ha aplicat un coeficient de ponderació per edat i nacionalitat.

El treball de camp es va portar a terme entre el 20 de maig i el 2 de juny del 2022.

1. Font: estadístiques dels anys 1994, 1998, 2004, 2008, 2013, 2017 i 2021 facilitades pel Govern d'Andorra.

2. Vegeu a la pàgina 44 la fitxa tècnica metodològica corresponent a l'estudi de cada any: 1995, 1999, 2004, 2009, 2014, 2018 i 2022.

PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC

L'anàlisi del perfil sociodemogràfic de la població de 15 anys o més posa de manifest la tendència, ja observada en estudis anteriors, a l'augment de la població de nacionalitat andorrana, que representa el 43,9% de la mostra (+3,7% respecte al 2017). El 27,1% dels enquestats són espanyols (-2,1%), el 12,6% són portuguesos (-1,7%), el 4,5% són francesos (-1,3%) i el 12% (+1,5%) integren el segment d'altres nacionalitats.

Així doncs, continua la disminució de les persones de nacionalitat espanyola i francesa. Pel que fa a la població d'origen portuguès, que va experimentar un augment entre el 2004 i el 2008, baixa un altre cop. Contràriament, el grup d'altres nacionalitats continua pujant, una tendència que es constata des de l'any 1998.

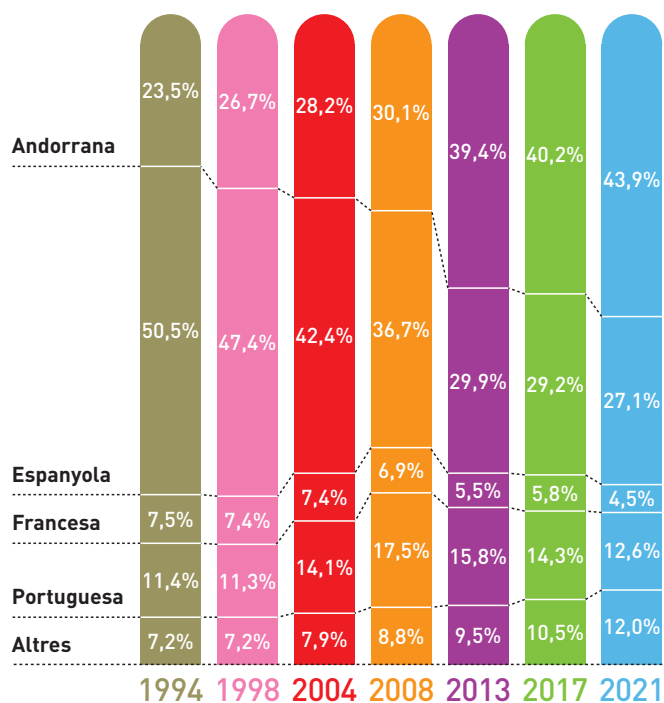
Respecte a la distribució de la població per grups d'edat, no s'observen canvis remarcables respecte a l'enquesta anterior. El grup de 50 anys o més continua augmentant i s'incrementa dos punts percentuals respecte al 2017, del 42% al 44%. La franja d'edat de 35 a 49 anys, en canvi, experimenta una disminució de gairebé tres punts percentuals, del 31,8% al 29,2%.

Les dades referents al perfil laboral de la població mostren un canvi en la distribució per sectors en relació amb el 2017.³ Si el 2017 els treballadors del sector del comerç, l'hostaleria i els serveis personals eren els més nombrosos (17,5%), el 2021 se situen en segon lloc amb el 20% i el col·lectiu amb el percentatge més elevat són els professionals, tècnics i similars, amb un 28,5% (el 16% el 2017). El personal administratiu i similar és el tercer col·lectiu més nombros, amb el 19%. Els directius, propietaris i comandaments intermedis representen el 13,6%; els treballadors de la indústria, la construcció i l'agricultura, l'11,4%, i els treballadors no qualificats, el 7,3%.

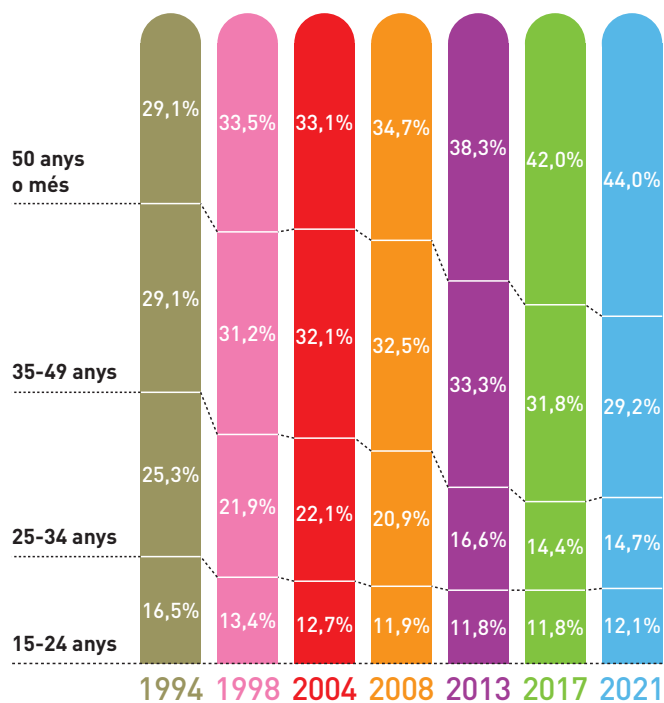
D'altra banda, s'evidencia una segmentació del mercat laboral segons el lloc d'origen, ja constatada en enquestes anteriors. Tenint en compte la nacionalitat, hi ha una proporció més elevada d'andorrans (i també d'espanyols) en les ocupacions que demanen un nivell de qualificació més alt, com les corresponents a directius, professionals i tècnics. Així mateix, també hi ha més andorrans entre el personal administratiu. En el sector del comerç, l'hostaleria i els serveis personals hi ha més presència de persones de nacionalitat francesa i portuguesa i d'altres nacionalitats. Entre els treballadors de la construcció i els empleats no qualificats també hi ha més persones de nacionalitat portuguesa.

³. Font: vegeu l'annex "Percentatge d'assalariats per sector d'activitat".

NACIONALITAT

EDAT

LLENGUA INICIAL I LLENGUA PRÒPIA

La llengua inicial o materna és la llengua en què s'aprèn a parlar i que s'adquireix en el període de socialització primària. Si bé l'any 2018 el castellà era la llengua inicial del percentatge més elevat dels enquestats, actualment el català ocupa el primer lloc. Aquesta situació no es donava des de l'any 1995, en què el català va superar el castellà. Des del 1999 fins al 2018, la llengua inicial amb la proporció més alta d'enquestats va ser el castellà.

Per al 44,1% de la població la llengua inicial és el català, davant del 40,3% que diu que és el castellà. Aquests percentatges suposen, respecte del 2018, un increment de vuit punts per al català i una davallada de tres per al castellà. El 13,5% tenen el portuguès com a llengua inicial (una baixada de 3,5 punts en comparació amb el 2018), el 10% tenen el francès (1,1 punts més), el 3% l'anglès (1,2 punts més) i el 6,8% altres llengües (1,8 punts més).

Un 51% dels andorrans i un 40% dels espanyols tenen com a llengua inicial només el català. El 43% dels espanyols i el 54% del grup d'altres nacionalitats tenen només el castellà com a llengua inicial. Pel que fa a les persones de nacionalitat francesa, el 71% tenen només el francès com a llengua inicial i el 86% dels portuguesos tenen només el portuguès com a llengua inicial. Aquestes dades reflecteixen la correspondència evident que existeix entre la nacionalitat i la llengua inicial.

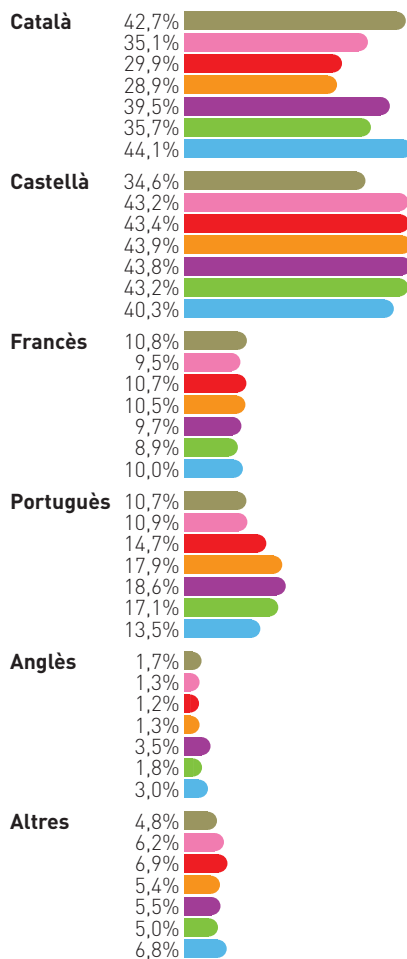
Tenint en compte les franges d'edat, els enquestats que tenen com a llengua inicial només el català en una proporció més elevada de casos són els joves, amb el 50%. A continuació, les persones més grans de 50 anys són les que afirmen en un percentatge més alt que tenen com a llengua inicial el català, amb el 36%. El percentatge més elevat d'enquestats que assenyalen que la seva llengua materna és només la castellana el trobem entre les persones que tenen entre 35 i 49 anys (el 34%).

D'altra banda, el percentatge dels enquestats que tenen com a llengua inicial el català augmenta entre els que han cursat estudis més elevats. Així, el 40,4% de llengua inicial catalana tenen estudis universitaris, per un 17,7% que tenen estudis primaris.

Opció multi-resposta: cada enquestat podia donar més d'una resposta i per això la suma dels percentatges és superior a 100.

LLENGUA INICIAL

S'entén per *llengua pròpia* la llengua amb la qual s'identifiquen les persones enquestades, la que consideren que és la seva.

La població que considera que el català és la seva llengua pròpia s'incrementa respecte del 2018, fins al 53,4%. En aquest sentit, s'observa un canvi de tendència. Si el 2018 el català va baixar quatre punts i el castellà va augmentar 6,8 punts, el 2022 el català puja 7,5 punts i el castellà en perd quatre, fins al 38,5%. El portuguès i el francès baixen i l'anglès augmenta, com l'any 2018.

Les persones de nacionalitat andorrana són les que en una proporció més elevada consideren només el català com a llengua pròpia, seguides dels espanyols.

Les persones nascudes a Andorra i les que fa entre 6 i 10 anys que hi viuen són les que més consideren com a llengua pròpia exclusivament el català (un 62% i un 49%, respectivament), seguides de les persones que fa més de vint anys que hi resideixen (42,5%). Entre les persones que fa menys anys que viuen al país, la llengua pròpia majoritària és el castellà (50%).

La relació que s'estableix entre llengua inicial i llengua pròpia es reflecteix en les dades. D'aquesta manera, el 94,5% dels enquestats que han après a parlar en català consideren només el català com a llengua pròpia (augment de 4,3 punts respecte del 2018). Igualment, el 72% dels enquestats que tenen com a llengua inicial el castellà consideren que la seva llengua pròpia és només el castellà.

De les persones que tenen com a llengua inicial el català, el 3,4% afirmen que tant el castellà com el català són les seves llengües pròpies. Aquest percentatge ha disminuït en relació amb el 2018, en què va ser del 5,8%.

Llengua inicial

2009

2014

2018

2022

Llengua pròpia

2009

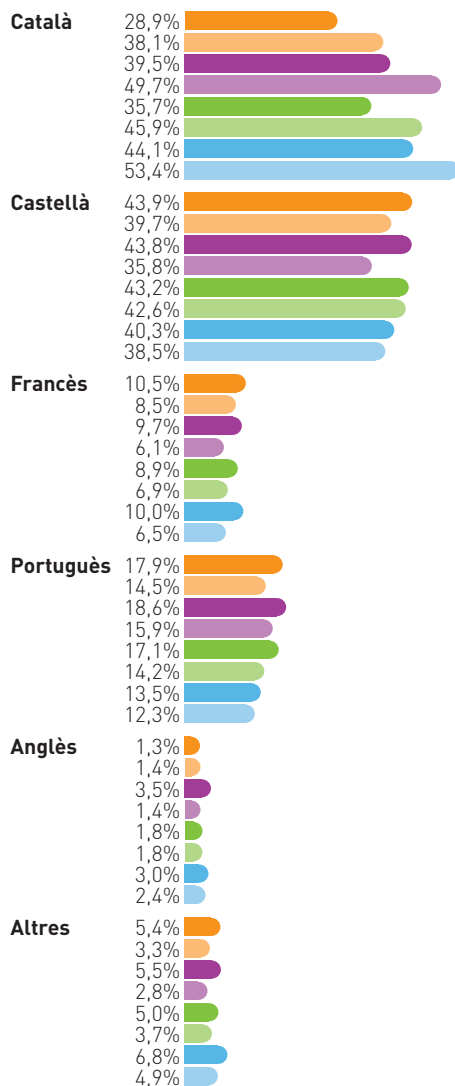
2014

2018

2022

Opció multiresposta: cada enquestat podia donar més d'una resposta i per això la suma dels percentatges és superior a 100.

LLENGUA INICIAL I LLENGUA PRÒPIA

Finalment, la denominació *llengua habitual* fa referència a la llengua que els enquestats consideren que parlen amb més freqüència.⁴ El 63,7% dels enquestats asseguren que la seva llengua habitual és el català i el 48,6% diuen que és el castellà. A continuació trobem el portuguès, amb el 6,6%; el francès, amb el 5,7%, i l'anglès, amb el 2,7%. El 2,2% parlen altres idiomes.

El català baixa 0,8 punts com a llengua habitual respecte de l'enquesta del 2018 i el castellà registra gairebé quatre punts menys. Totes les llengües han experimentat una reducció en els percentatges i no n'hi ha cap que augmenti. El portuguès i el francès baixen tres punts i l'anglès, dos i mig.

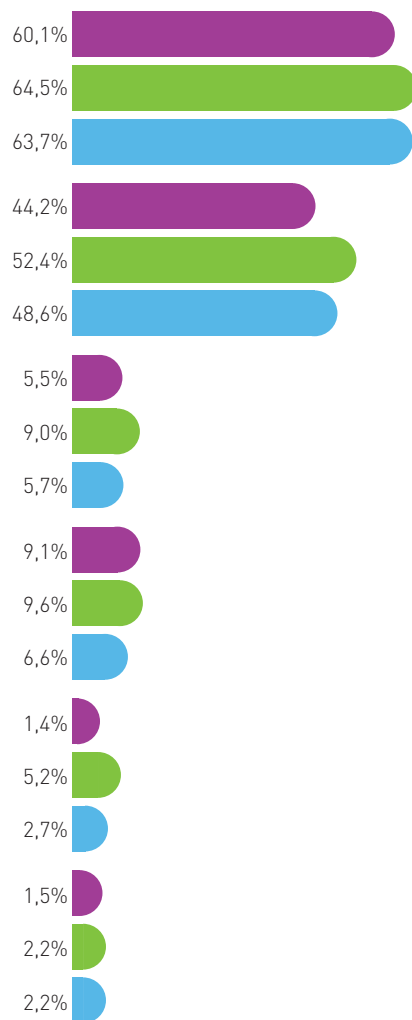
4. Les preguntes sobre la llengua habitual es van començar a fer a partir de l'any 2014 i, per tant, no es disposa de dades d'anys anteriors.

2014

2018

2022

LLENGUA HABITUAL

CONEIXEMENTS LINGÜÍSTICS

A partir del nivell que tenen els enquestats en les quatre competències lingüístiques –enten- dre, parlar, llegir i escriure– es determina el nivell de coneixement de cada llengua. Les mitjanes resultants se situen en una escala del 0 (gens) al 10 (perfectament).⁵

Com en l'enquesta anterior, el coneixement del castellà continua sent superior al coneixement del català en totes les competències. Amb tot, si bé els percentatges del castellà es mantenen estables respecte del 2018, els del català experimenten un lleuger augment, entre una i cinc dècimes.

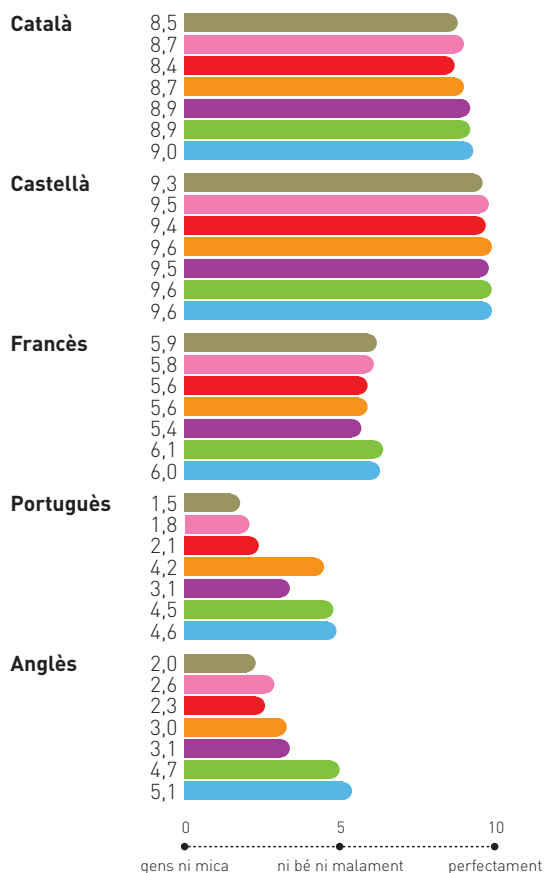
En comprensió oral el català obté una mitjana de 9,0 (8,9 el 2018) i en comprensió escrita, de 8,8 (8,6 el 2018). Pel que fa a la competència parlada, la mitjana del català és de 8,1 (8,0 el 2018), i en escriptura és de 7,1 (6,6 el 2018).

El castellà és la llengua que registra els percentatges més alts en totes les competències. En comprensió oral la mitjana és de 9,6, en lectura és de 9,5, en parla és de 9,3 i en escriptura és de 8,8. Les mitjanes són pràcticament les mateixes que les del 2018, i tan sols hi ha un augment d'una dècima en lectura.

Pel que fa a les altres llengües, la mitjana en totes les competències és inferior a la del català i el castellà. Els resultats varien poc respecte de l'enquesta anterior i el francès continua en tercer lloc, després del català i el castellà. Quant a l'anglès, es constata un augment d'entre quatre i sis dècimes en les diferents competències.

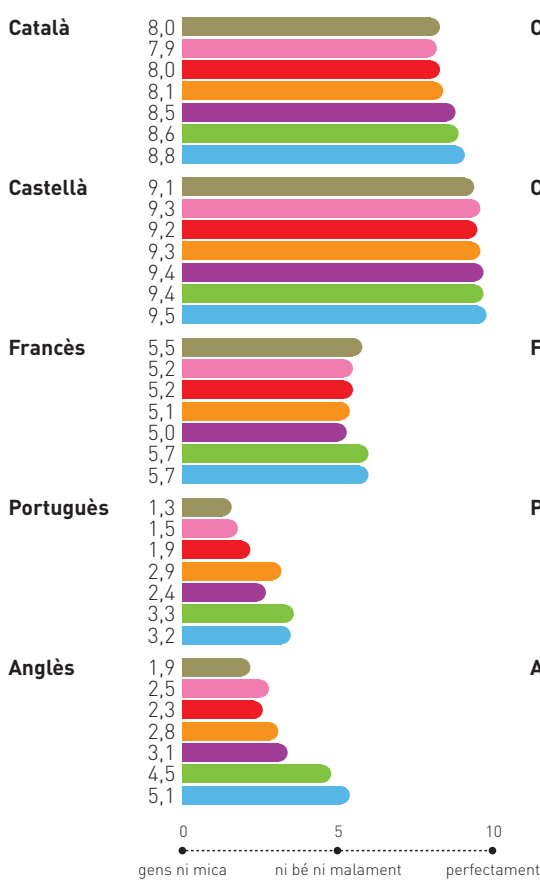
NIVELL EN QUÈ ENTÉN CADA LLENGUA (mitjana)

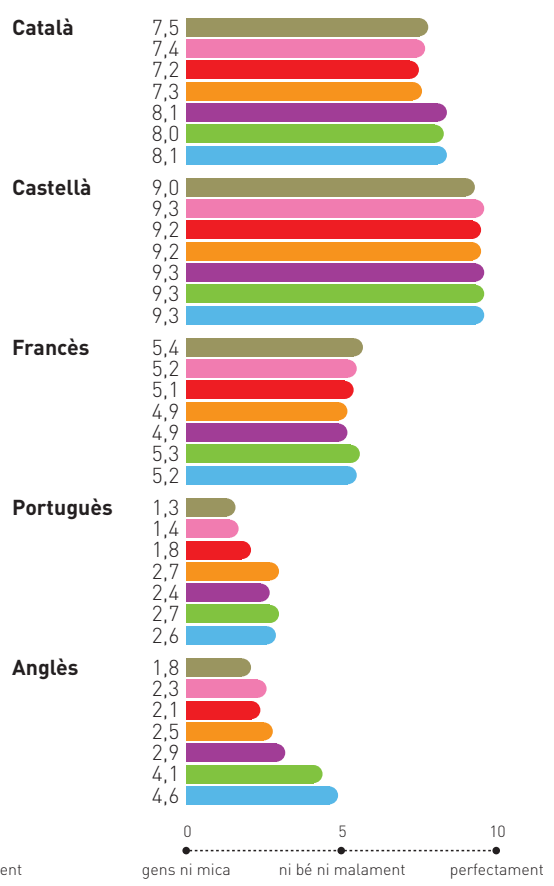
⁵ L'escala en què es va mesurar el nivell de coneixement de cada llengua és:
0 = gens ni mica;
1 = amb moltes dificultats;
3 = amb certes dificultats;
5 = ni bé ni malament;
7 = bastant bé;
9 = molt bé;
10 = perfectament.

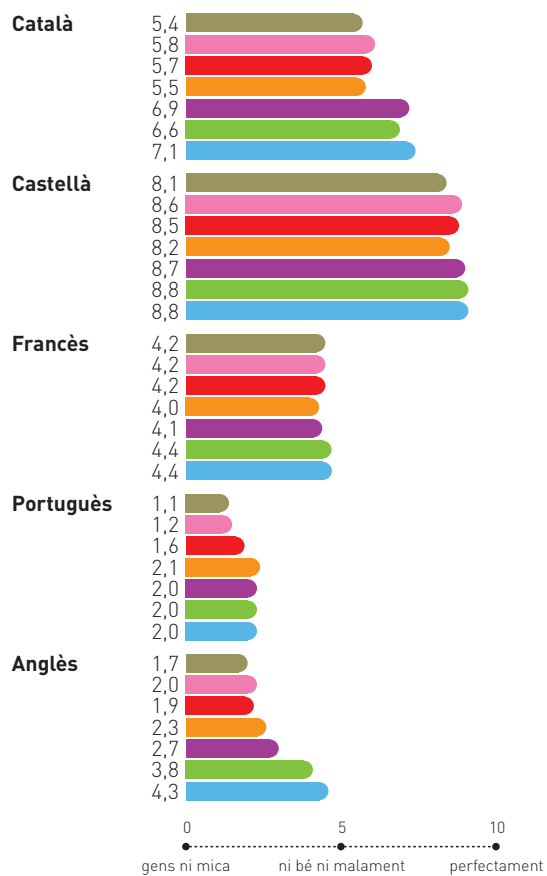
NIVELL EN QUÈ LLEGEIX CADA LLENGUA (mitjana)

NIVELL EN QUÈ PARLA CADA LLENGUA (mitjana)

NIVELL EN QUÈ ESCRIU CADA LLENGUA (mitjana)

INDICADOR DE CONEIXEMENT

Seguint la metodologia emprada en els estudis anteriors (1995, 1999, 2004, 2009, 2014 i 2018), s'ha calculat un indicador de coneixement global per a cada llengua a partir de la mitjana del nivell declarat en les quatre competències: entendre, llegir, parlar i escriure.⁶

Com l'any 2018, la llengua amb un indicador de coneixement més alt és el castellà, amb una mitjana de 9,3 punts, seguida del català, amb un 8,3. La mitjana de coneixement del castellà no ha variat respecte de l'enquesta anterior i la del català s'ha incrementat tres dècimes (8,0 el 2018). L'indicador del francès ha baixat una dècima i el del portuguès es manté. L'anglès puja cinc dècimes respecte del 2018 i és la llengua que més ha augmentat la mitjana de tota la sèrie històrica.

Les variables sociodemogràfiques més significatives en relació amb la llengua catalana són les següents:

→ El coneixement del català és més alt entre les persones més joves (de 15 a 24 anys), les de nacionalitat andorrana, les de llengua inicial catalana i les que tenen estudis universitaris i estudis secundaris superiors.

→ Hi ha un coneixement superior del català entre les persones nascudes a Andorra i entre les que fa més de vint anys que hi resideixen.

→ A diferència de l'any 2018, en què les persones que valoraven pitjor el seu coneixement de la llengua catalana eren les que feia 5 anys o menys que vivien a Andorra, actualment són les persones que fa entre 11 i 15 anys que hi resideixen les que afirmen tenir menys coneixement de la llengua (6,6).

1995

1999

2004

2009

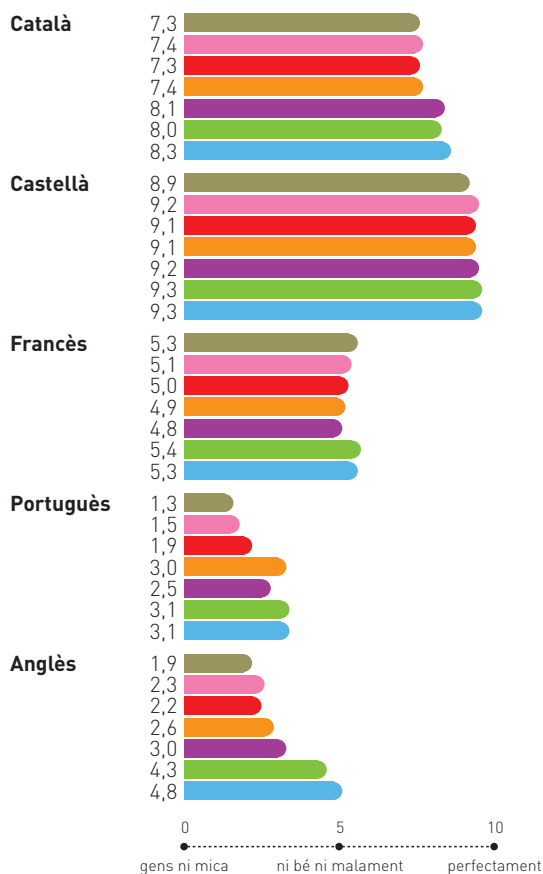
2014

2018

2022

6. Indicador de coneixement = (nivell entén + nivell llegir + nivell parla + nivell escriu) / 4.

INDICADOR DE CONEIXEMENT DE CADA LLENGUA

USOS LINGÜÍSTICS

Els usos lingüístics s'han analitzat en els àmbits següents:

- a casa
- amb els amics
- a la feina
- amb els companys d'estudis
- en les relacions amb l'Administració pública
- en les relacions amb el món socioeconòmic

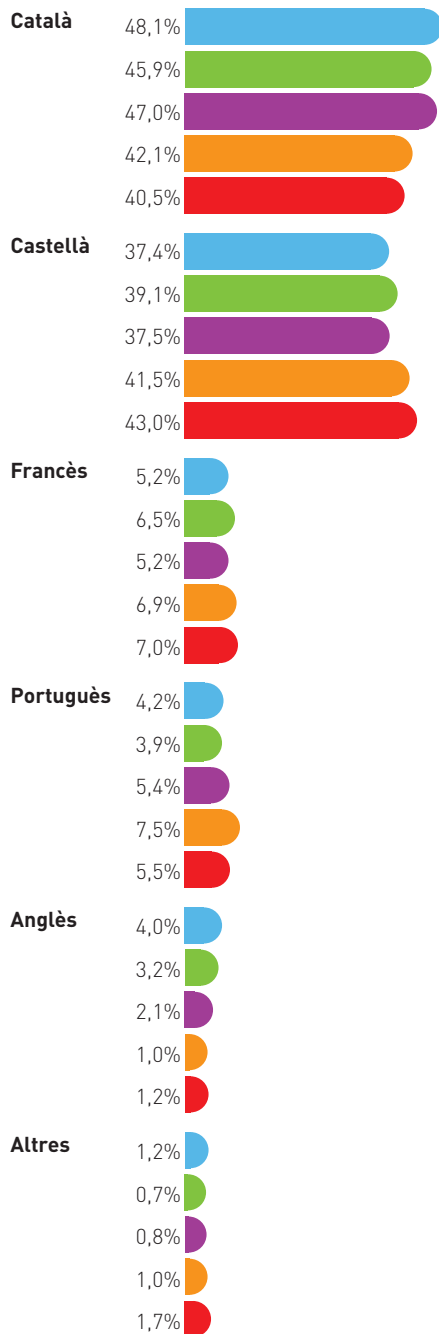
Pel que fa al percentatge de temps que es fa servir cada llengua, prenent com a base tots els usos lingüístics, el català continua en la primera posició com a llengua més utilitzada, amb el 48,1% del temps (45,9% el 2018), seguida del castellà, amb el 37,4% (39,1% el 2018). En el cas del francès és del 5,2%, en el del portuguès és del 4,1%, en el de l'anglès és del 4% i en el d'altres llengües és de l'1,2%.

D'altra banda, el percentatge de persones enquestades que no fan servir mai el català torna a baixar. Si el 2018 aquest percentatge era de l'11,5%, el 2022 disminueix fins al 9,1%.

Per nacionalitats, la mitjana de temps que els andorrans utilitzen el català és del 65,1% (66% el 2018); en el cas dels espanyols és del 57,6% (52% el 2018), i, quant als francesos, els portuguesos i el grup d'altres nacionalitats, entre el 5% i el 22% del temps (entre el 20% i el 25% el 2018). Els portuguesos fan servir el castellà el 43,4% del temps, els espanyols el 38,4%, els andorrans el 26,3% i els francesos el 20,7%.

PERCENTATGE DE TEMPS QUE UTILITZA CADA LLENGUA

USOS LINGÜÍSTICS A CASA

Pel que fa a les llengües parlades a casa, es constata que l'ús exclusiu del català ha augmentat gairebé nou punts respecte de l'enquesta del 2018 i arriba al 37,9%, el segon percentatge més alt de tota la sèrie històrica, després del que es va registrar l'any 1995. La proporció de persones que només parlen en castellà també s'ha incrementat, un punt més.

D'altra banda, s'observa un canvi de tendència en relació amb les persones que fan servir tant el català com el castellà a casa. Si el 2018 aquest percentatge va augmentar 5,1 punts, ara ha baixat sis punts, fins a situar-se en el 10,8%. També ha disminuït, un punt, la proporció de persones que parlen només en portuguès a casa, així com les que parlen només en francès i les que parlen en altres llengües o fan servir altres combinacions.

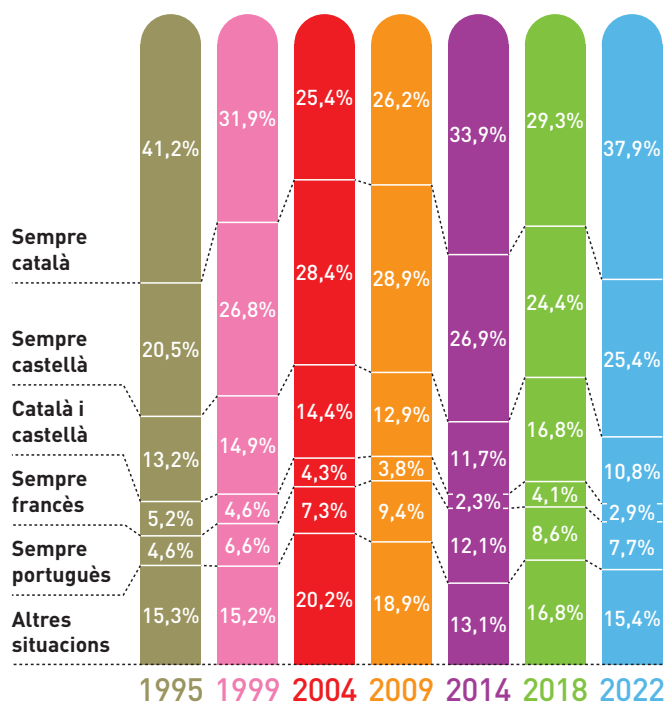
Per poder determinar quina és la llengua que més fan servir les persones que en parlen més d'una a casa, s'ha preguntat per la freqüència d'ús de cadascuna.⁷ El 40,1% de les persones enquestades diuen que la llengua que més utilitzen a casa és el català i el 27,6% diuen que és el castellà. Aquestes xifres representen un augment del català de més de sis punts respecte del 2018 i una disminució de gairebé tres punts del castellà (33,9% i 30,4%, respectivament, el 2018).

L'ús de la resta de llengües ha baixat lleugerament, tret del portuguès, que manté el percentatge. El 10% de les persones enquestades fa servir més el portuguès, el 3,1% el francès i el 10,7% fan servir altres combinacions (10%, 4,3% i 12,5%, respectivament, el 2018).

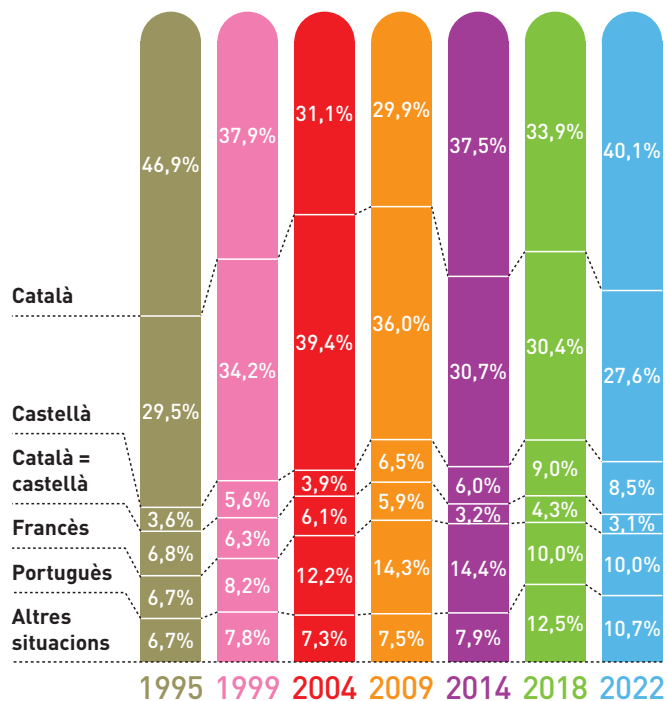
7. El procés per assignar la llengua més utilitzada és el següent:

Si només es parla una llengua, aquesta és la més utilitzada. Si es parla més d'una llengua, s'ha demanat la freqüència d'ús de cadascuna (gens, poc, de tant en tant, bastant o molt); en aquests casos es considera *llengua més utilitzada* la llengua amb una freqüència d'ús més alta, i quan la freqüència d'ús de dos o més llengües és la mateixa s'han considerat les més utilitzades.

LLENGÜES EN QUÈ PARLA A CASA

LLENGUA MÉS UTILITZADA A CASA

TRANSMISSIÓ LINGÜÍSTICA GENERACIONAL

Una dada significativa amb vista al futur d'una llengua és la transmissió lingüística de pares a fills. El català es manté com la llengua més usada per parlar amb els fills, amb un 57,3%, dos punts més que el 2018, i el castellà continua en el segon lloc amb el 42,8%, xifra que representa també un augment, en aquest cas de 3,5 punts.

Per valorar la transmissió lingüística intergeneracional es compara el percentatge de població que parla una llengua amb la mare i el percentatge que la parla amb els fills. De les dades obtingudes se'n desprèn que la transmissió lingüística és favorable al català, atès que el percentatge d'enquestats que parlen només en català amb els fills és superior al percentatge dels que parlen només en català amb la mare (gairebé deu punts percentuals més).

Pel que fa a la llengua que fan servir els fills quan es comuniquen entre ells, el 67,3% diuen que parlen en català, xifra que representa un augment de 5,6 punts respecte del 2018 (any en què aquest percentatge va baixar); el 35,2% parlen en castellà (més de dos punts menys); un 9% en francès; un 6% en portuguès, un 1% en anglès i un 4% en altres llengües.

Respecte de la llengua que es parla amb la parella, s'observa un canvi de tendència favorable al català. Si el 2018 en la comunicació amb la parella es parlava més en castellà (48%) que en català (43%), el 2022 el 48,8% dels enquestats parlen en català amb la parella i el 46,9% en castellà. Pel que fa a les altres llengües, un 12% parlen en portuguès, un 7% en francès, un 3% en anglès i un altre 3% en altres llengües.

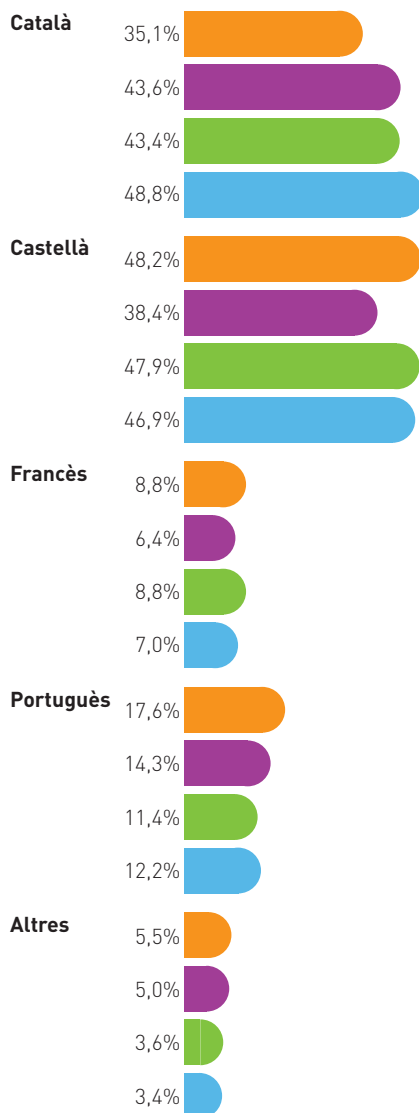
2009

2014

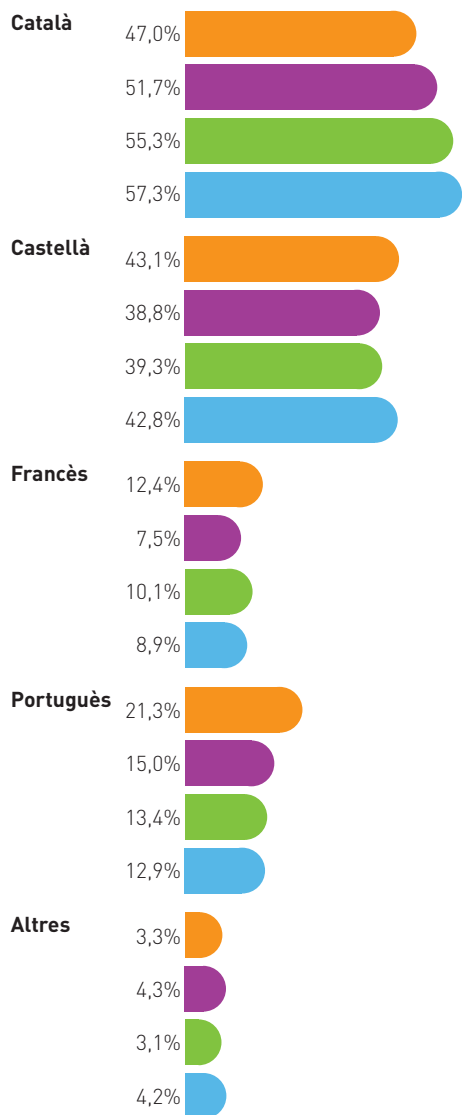
2018

2022

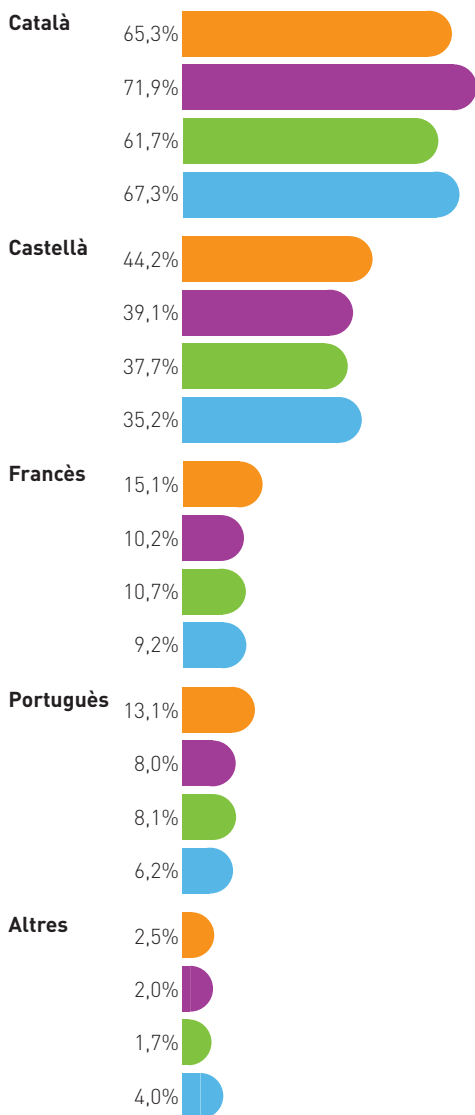
EN QUINA LLENGUA PARLA AMB LA SEVA PARELLA (MULTIRESPOSTA)

**EN QUINA LLENGUA PARLA AMB
ELS SEUS FILLS (MULTIRESPOSTA)**

**EN QUINA LLENGUA PARLEN ELS SEUS FILLS
ENTRE ELLS (MULTIRESPOSTA)**

USOS LINGÜÍSTICS AMB ELS AMICS

El 65,6% dels enquestats parlen en català amb els amics (64,5% el 2018), el 63,3% en castellà (66% el 2018), el 9,8% en francès (13% el 2018), el 10,9% en portuguès (12% el 2018), el 5,5% en anglès (es manté igual) i el 2,5% en altres llengües (3% el 2018).

Respecte de l'enquesta anterior, augmenta el percentatge dels que parlen només català i només castellà amb els amics. El català puja quatre punts (del 25,4% al 29,5%) i el castellà un i mig (passa del 19,3% al 20,7%). Per contra, baixa la proporció dels que parlen més d'una llengua amb els amics: del 26,7% al 25% en el cas de català i castellà, i del 24,2% al 20,7% pel que fa a altres combinacions de llengües.

Segons la llengua més utilitzada, el 41,4% fan servir més el català (+3,5 punts respecte del 2018) i els que parlen més castellà baixen un punt (del 31,6% al 30,7%), com també els que usen tant el català com el castellà (del 13,7% al 12,4%).

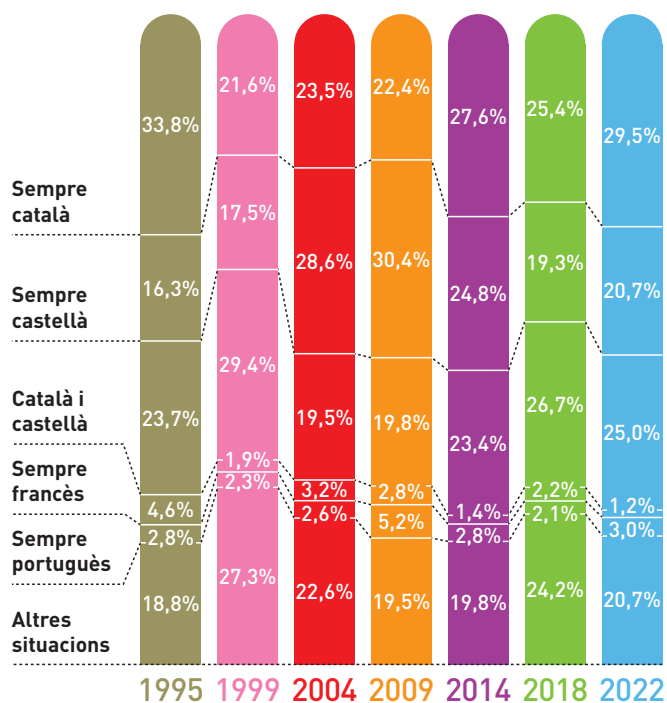
Per nacionalitat, els andorrans són els que més parlen només en català amb els amics (42,7%), però cal destacar que el 33,7% hi parlen en català i castellà. Els espanyols que només fan servir el català són el 38%, els que tan sols empren el castellà el 25,8% i els que combinen català i castellà el 29,1%. El 21,4% dels portuguesos només fan servir el portuguès, el 18,1% només el castellà i el 0,9% només el català. En el cas dels francesos, els percentatges són 24% francès, 11,6% castellà i 3,1% català.

D'acord amb els anys de residència, els nascuts al país (40,6%) i els que fa entre sis i deu anys que viuen a Andorra (40,4%) són els que més parlen només en català amb els amics, seguits dels que tenen més de vint anys de residència (29,7%). Els que fa menys de cinc anys que han arribat al país i tan sols parlen castellà amb els amics (35,7%) superen àmpliament els que només hi parlen en català (17,3%).

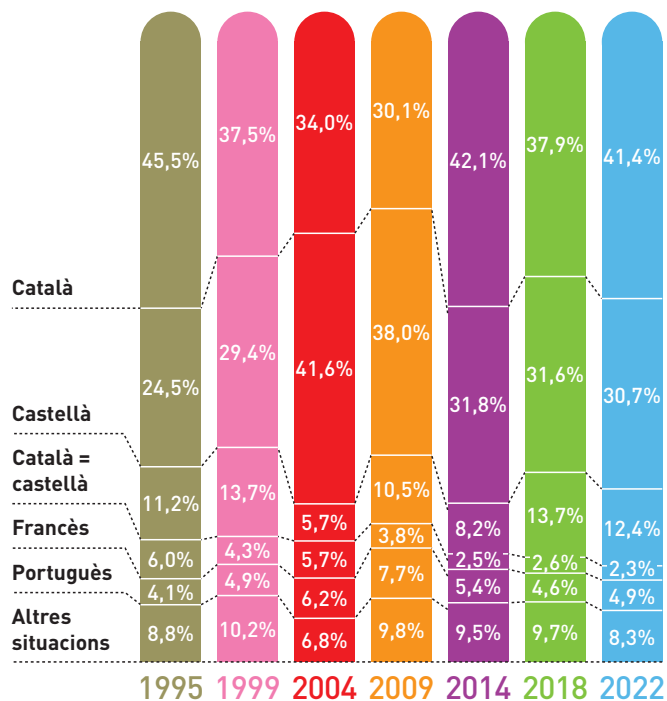
Els enquestats de llengua inicial catalana són els que més parlen només en català (53,9%), però el 31,4% fan servir el català i el castellà. Els que tenen com a llengua inicial el castellà parlen majoritàriament en català i castellà amb els amics (34,7%) o només castellà (36,1%), i el 16,3% hi parlen només en català. El 21% i el 21,8% de llengua inicial portuguesa només fan servir el portuguès i el castellà, respectivament, i els de llengua inicial francesa fan servir només el català en el 22,4% dels casos (16,8% el català i el castellà, 12,4% només el castellà i 10,4% només el francès).

Per edat, els de 15 a 24 anys són els que més parlen només en català (35% només català, 17,4% només castellà i 32,6% català i castellà), i els que menys són els de 35 a 49 (23,1% només català, 20% només castellà i 29,9% català i castellà).

LLENGÜES EN QUÈ PARLA AMB ELS AMICS

LLENGUA MÉS UTILITZADA AMB ELS AMICS

USOS LINGÜÍSTICS A LA FEINA

Entre les persones que treballen i tenen companys de feina, el 73,7% hi parlen en català (+8 punts respecte al 2018), el 59,9% en castellà (+4 punts), el 6,3% en francès (-3 punts) i el 10,2% en portuguès (+1 punt).

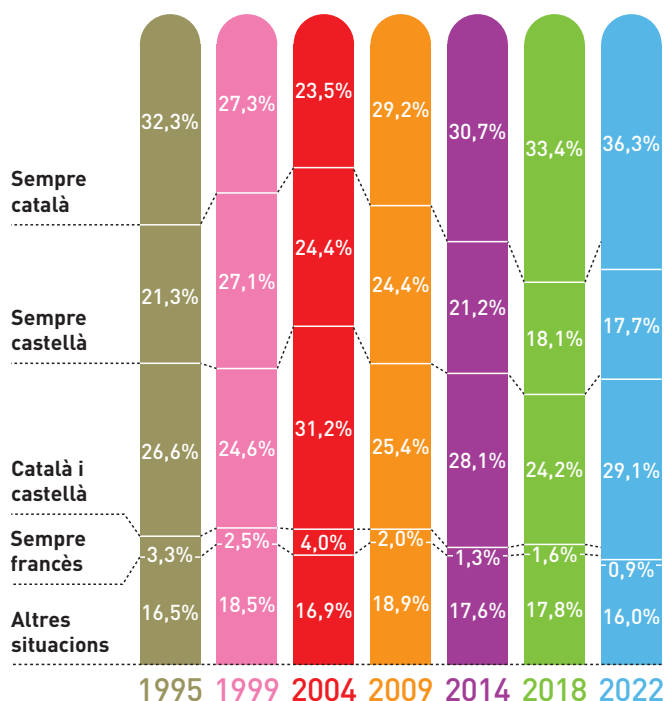
En comparació amb els resultats de les enquestes anteriors, continua augmentant la proporció de treballadors que només parlen català amb els companys (30,7% el 2014, 33,4% el 2018 i 36,3% el 2022) i, en canvi, disminueix el percentatge dels que hi parlen només en castellà (21,2% el 2014, 18,1% el 2018 i 17,7% el 2022). Els que combinen català i castellà tornen a pujar després d'haver baixat el 2018 (28,1% el 2014, 24,2% el 2018 i 29,1% el 2022).

Per llengua més utilitzada, el català puja cinc punts, fins al 48%. Els que fan servir més el castellà són el 27% (el mateix percentatge que el 2018) i els que parlen amb la mateixa freqüència català i castellà creixen tres punts (del 12% al 15%).

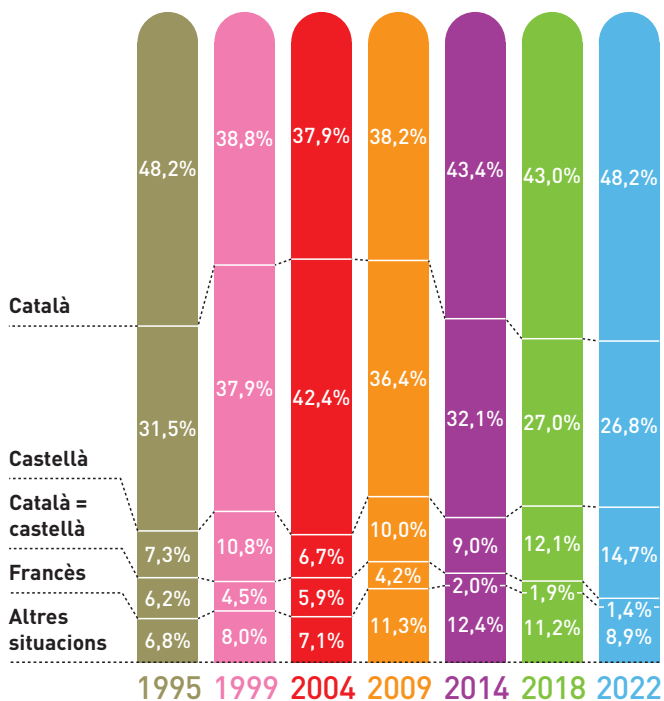
En les relacions laborals externes (amb clients i proveïdors), el 80% utilitza el català, el 62% el castellà, el 21% el francès, el 15% l'anglès i el 3% el portuguès (78,5%, 64%, 22,5%, 15% i 3%, respectivament, el 2018).

Tenint en compte la llengua més utilitzada, el 48,4% usa més el català (52% el 2018), el 20% fa servir més el castellà (25% el 2018) i el 17,5%, el català i el castellà (13% el 2018).

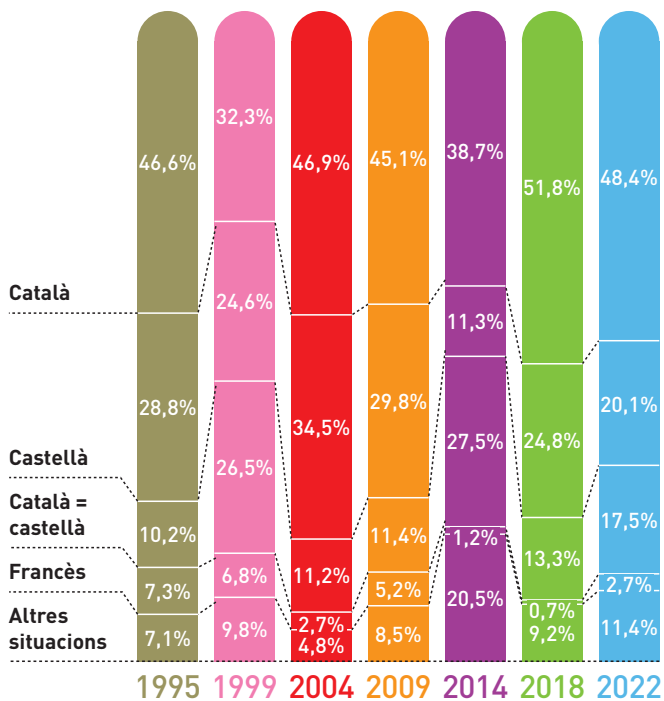
LLENGÜES EN QUÈ PARLA A LA FEINA

LLENGUA MÉS UTILITZADA A LA FEINA (RELACIONS INTERNES)

LLENGUA MÉS UTILITZADA A LA FEINA (RELACIONS EXTERNES)

INDICADOR D'ÚS⁸

L'indicador d'ús del català, que s'obté agrupant els àmbits que comporten una freqüència d'ús més alta (a casa, amb els amics i a la feina), puja lleugerament respecte de l'enquesta del 2018. En una escala entre 1 (gens) i 5 (molt), l'indicador d'ús del català és de 3,3 (3,2 el 2018), el del castellà baixa de 3 a 2,9, i el del francès (1,3) i el del portuguès (1,4) es mantenen.

L'indicador d'ús del català és més elevat entre les persones de nacionalitat andorrana (4,1), les que tenen el català com a llengua inicial (4,4), les nascudes a Andorra (4,0) i les que fa més de vint anys que resideixen al país (3,4).

Pel que fa a l'indicador d'ús del castellà, és més alt entre les persones del grup d'altres nacionalitats (3,9) i els enquestats de nacionalitat portuguesa (3,1) i espanyola (3,0), seguits dels andorrans i francesos (2,5). També utilitzen més el castellà les persones de llengua inicial castellana (3,8), d'altres llengües (3,3) i les de llengua inicial portuguesa (3,1), per sobre de les de llengua inicial catalana (2,1) i francesa (2,6). L'indicador d'ús del castellà és més baix entre les persones nascudes al país (2,6).

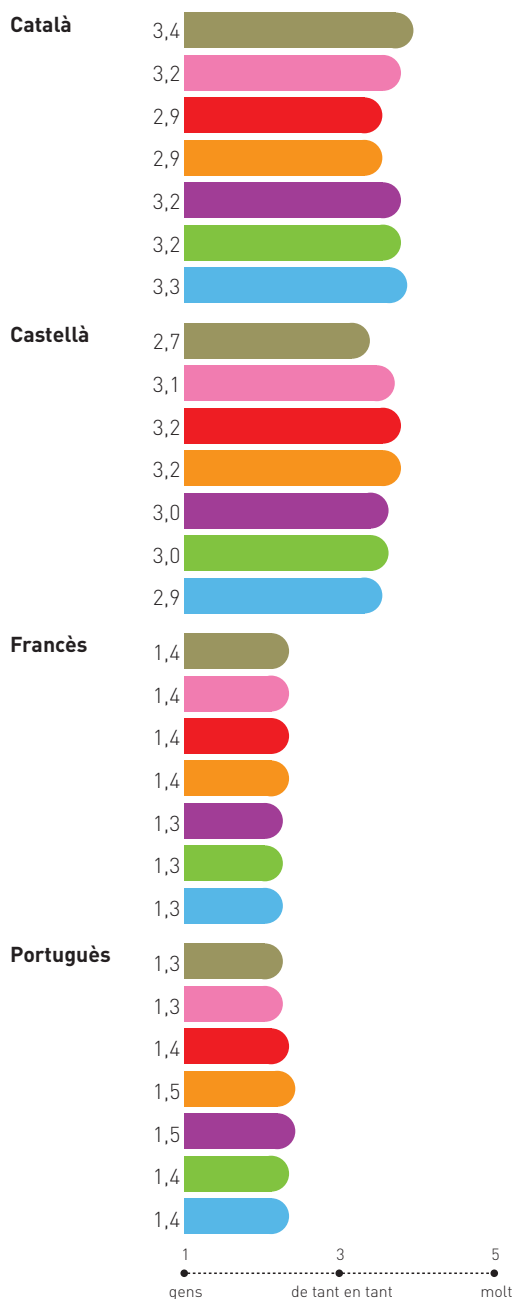
L'indicador d'ús del francès és molt més alt entre les persones de nacionalitat francesa (3,6) o de llengua inicial francesa (2,4) que en la resta de casos.

Finalment, l'indicador d'ús del portuguès és més elevat entre les persones de nacionalitat portuguesa (3,4) o de llengua inicial portuguesa (3,3) que en la resta de grups.

8. Indicador d'ús = (freqüència d'ús a casa + freqüència d'ús amb els amics + freqüència d'ús a la feina en les relacions internes) / 3.

INDICADOR D'ÚS DE CADA LLENGUA (mitjana)

USOS LINGÜÍSTICS EN LES RELACIONS AMB L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

En els usos lingüístics amb l'Administració pública es tenen en compte principalment les relacions dels usuaris amb el Govern, els comuns, el Servei de Policia, el Servei d'Immigració, Andorra Telecom, els centres d'atenció primària (CAP), la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS) i l'Hospital.

Seguint el mètode que s'ha aplicat en tots els estudis des del 1995, s'ha diferenciat la llengua en què parlen els usuaris de la llengua en què són atesos, tal com es fa més endavant en l'anàlisi dels àmbits del món socioeconòmic.

A l'Administració pública, la majoria de la població és atesa només en català (61,2%, un punt menys que el 2018), el 34,7% en català i castellà (tres punts més) i l'1,8% només en castellà (un punt menys).

Pel que fa a la llengua en què els enquestats s'adrecen a l'Administració pública, el 63,5% parla sempre en català (dos punts més que el 2018), l'11,7% només en castellà (mateix percentatge) i el 22,2% combina el català i el castellà (gairebé mig punt menys).

Per nacionalitat, són els andorrans els que més parlen només en català (79,4%), seguits dels espanyols (69,5%). Els portuguesos són els que més parlen només en castellà (36,6%) o en català i castellà (28,7%). Per anys de residència, els nascuts a Andorra (80,4%) i els que fa més temps que hi viuen són els que més fan servir el català, mentre que els que tenen cinc o menys anys de residència són els que menys l'utilitzen (37,2%).

Al Govern, la majoria dels enquestats afirmen que els han atès en català (94,7%) i que hi han parlat també en català (86,9%).

Als comuns, el 96,5% és atès en català i el 6,8%, en castellà. El 86,8% s'hi dirigeix en català i el 14,4% en castellà.

Als centres d'atenció primària, al 90,9% l'han atès en català i al 20% en castellà. El 85,9% s'ha adreçat al personal dels CAP en català i el 21,2% en castellà.

A la CASS, l'atenció en català arriba al 94,1% i en castellà és del 13,6%. El 86,5% s'hi expressa en català i el 17,8% en castellà.

A l'Hospital, el 87,1% és atès en català i el 32,7% en castellà. El 80,9% hi parla en català i el 34,2% en castellà.

A la Policia, l'atenció en català és del 93,8% i en castellà de l'11,5%. El 91,1% s'hi ha adreçat en català i el 10,3% en castellà.

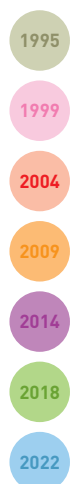
Al Servei d'Immigració el 92,7% ha estat atès en català i el 15,9% en castellà. El 77,9% dels usuaris hi han utilitzat el català i el 26,8% el castellà.

Finalment, a Andorra Telecom, al 92,4% el van atendre en català i al 13,3% en castellà. A l'hora de dirigir-s'hi, el 85,9% ho va fer en català i el 15,6% en castellà.

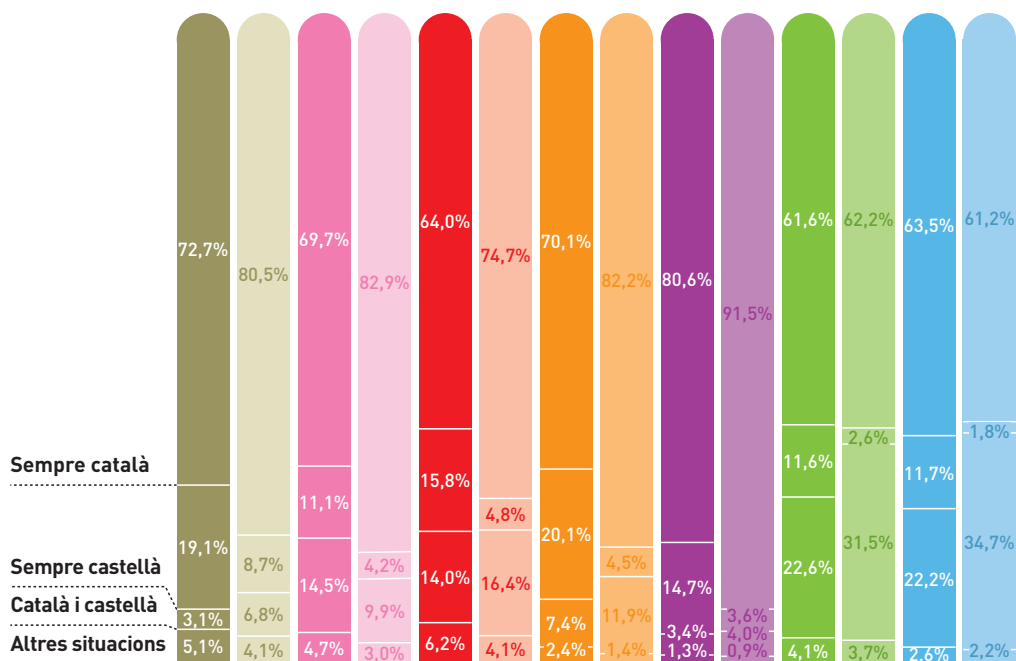
Llengües
en què parla

Llengües
en què l'atenen

LLENGÜES EN QUÈ PARLA / LLENGÜES EN QUÈ L'ATENEN A L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

USOS LINGÜÍSTICS EN LES RELACIONS AMB EL MÓN SOCIOECONÒMIC

Com s'ha fet en els estudis anteriors, s'ha preguntat als enquestats pels seus usos lingüístics en diversos contextos de relació socioeconòmica: el metge generalista i el metge especialista; els grans magatzems; el restaurant; el transport públic (autobús i taxi); la botiga; el bar, el pub o la discoteca; el banc, la companyia d'assegurances o la gestoria, i la perruqueria o el barber.

L'atenció és majoritàriament en català al metge, al banc, a la companyia d'assegurances i a la gestoria, mentre que és més habitual ser atès en castellà als grans magatzems, al bar, al pub, a la discoteca, a la barberia i a la perruqueria, i al transport públic. Al restaurant i a la botiga predomina l'atenció en ambdós idiomes.

Al transport públic és on s'ha produït l'augment més gran en l'atenció en català respecte al 2018, mentre que ha baixat en el metge especialista i a la botiga. Paral·lelament, ha disminuït l'ús del castellà al metge i al transport públic, i s'ha incrementat als grans magatzems i al restaurant. En general ha crescut l'ús combinat de català i castellà en la majoria dels àmbits i han baixat les altres combinacions de llengües.

Les persones enquestades empen majoritàriament el català amb el metge, al transport públic i sobretot al banc, la companyia d'assegurança i la gestoria. Als grans magatzems, al bar, al pub, a la discoteca, a la perruqueria i al barber utilitzen més el castellà, mentre que al restaurant està més repartit l'ús de català i castellà.

En gairebé tots els àmbits ha augmentat el percentatge d'enquestats que parlen només en català (excepte al metge especialista) i ha davallat l'ús exclusiu del castellà.

En general, tenint en compte els percentatges multiresposta,⁹ el 86,9% utilitzen el català en els contextos socioeconòmics descrits (84,3% el 2018), el 89,2% el castellà (92,2% el 2018), el 9,2% el portuguès (10,6% el 2018) i el 5,7% el francès (9,5% el 2018).

El 42,4% fa servir més el català (-2,2 punts), el 31,7% més el castellà (+3,3 punts), el 0,8% el francès (-1,6 punts), el 0,7% el portuguès (sense variacions) i el 21% català i castellà (+0,8 punts).

Els andorrans i els espanyols són els que més empen el català (98,9% i 93,6%, respectivament) i els portuguesos i els enquestats d'altres nacionalitats utilitzen més el castellà (100% i 95,3%). Segons la llengua inicial, els que van aprendre a parlar en català fan servir el català en un 99,6% (els de llengua materna castellana, el 87,2%; francesa, el 86,2%; portuguesa, el 64,9%; i anglesa, el 78,6%).

Per anys de residència, els que més usen el català són els nascuts a Andorra (98,7%), els que fa més de vint anys que són al país (90%) i els que fa entre sis i deu anys que hi viuen (83,7%), amb una diferència destacada respecte als enquestats amb menys de cinc anys de residència (66,2%) i els d'onze a quinze (66,3%).

De manera desglossada, el 9,6% utilitza només el català en tots els àmbits socioeconòmics (quatre punts més que el 2018) i el 7,5% només el castellà (un punt i mig menys), mentre que la majoria parla català i castellà (67,1%, tres punts més) i altres combinacions (15,9%, quatre punts menys).

Els que més fan servir només el català són els joves de quinze a vint-i-quatre anys (15,2%), seguits dels més grans de cinquanta (11,4%).

Per nacionalitat, els andorrans i els espanyols són els que més usen només el català (14,3% i 12,1%, respectivament) i tant el català com el castellà (el 79,6% dels andorrans i el 76,3% dels espanyols). Els que més parlen només en castellà són els d'altres nacionalitats (34,7%) i els francesos i portuguesos utilitzen majoritàriament altres combinacions de llengües (59,6% i 62,3%, respectivament). Per llengua inicial, els que van aprendre a parlar en català també són els que més empen només el català (17,2%) i, juntament amb els de llengua materna castellana, són els que més parlen tant en català com en castellà (76,4% i 77,6%). Segons els anys de residència, els que més fan servir exclusivament el català són els nascuts a Andorra (14,4%) i els que fa més de vint anys que són al país (11%).

⁹ En les preguntes multiresposta es tenen en compte les llengües independentment de si es fan servir en combinació amb una altra o exclusivament, i els percentatges sumen més de 100.

BANC / COMPANYIA D'ASSEGURANCES / GESTORIA

El 90,2% és atès en català i el 20,7% en castellà al banc, la companyia d'assegurances i la gestoria. Quant a les llengües en què es parla, el 82% utilitza el català i el 24,6%, el castellà.

Al 78,2% dels enquestats els atenen només en català, al 8,6% només en castellà i a l'11,6% en ambdós llengües. El 74,1% només parlen en català, el 16,8% només en castellà i els que fan servir les dos llengües representen el 6,9%. Aquests percentatges són molt semblants als de l'any 2018.

Els andorrans són els que més empren només el català (93,2%), seguits dels espanyols (80%); els enquestats d'altres nacionalitats i els portuguesos són els que més usen tan sols el castellà (46,8% i 47,5%, respectivament).

Els qui van aprendre a parlar en català són els qui més utilitzen només aquesta llengua (93,6%), seguits dels de llengua inicial castellana (71,2%) i francesa (72,5%).

Segons els anys de residència es constata que els nascuts a Andorra són els que més parlen només en català en aquests àmbits (92,2%), seguits dels que fa més de vint anys que viuen al país (78,9%). Les persones amb cinc anys o menys de residència i les que hi han viscut d'11 a 15 anys i de 16 a 20 anys fan servir només el castellà en un 39% dels casos.

METGE (METGE GENERALISTA / METGE ESPECIALISTA)

El 70,5% és atès en català al metge generalista i el 35,8% en castellà. A l'hora de dirigir-s'hi el 67,2% ho fa en català i el 36,2% en castellà.

El 61,3% és atès només en català (quatre dècimes més respecte al 2018), el 26,4% només en castellà (dos punts menys) i el 8,4% en català i castellà (tres punts més).

El 61% parla només en català (un punt més que el 2018), el 29,6% només en castellà (gairebé dos punts menys), i els que parlen tant català com castellà són el 5,6%.

Els que més parlen només en català al metge generalista són els andorrans (81,5%), seguits dels espanyols (68,2%), com també els que van aprendre a parlar en català (87,4%), els que fa

més anys que resideixen al país (65,9%) i els que han nascut a Andorra (77,3%). Els portuguesos i les persones d'altres nacionalitats parlen només en castellà en un 62,6% i un 72,3%, respectivament.

En relació amb el metge especialista, el 78,3% és atès en català, el 46,7% en castellà i el 3% en francès. El 73,6% parla en català en aquest àmbit, el 46,1% en castellà i el 3% en francès.

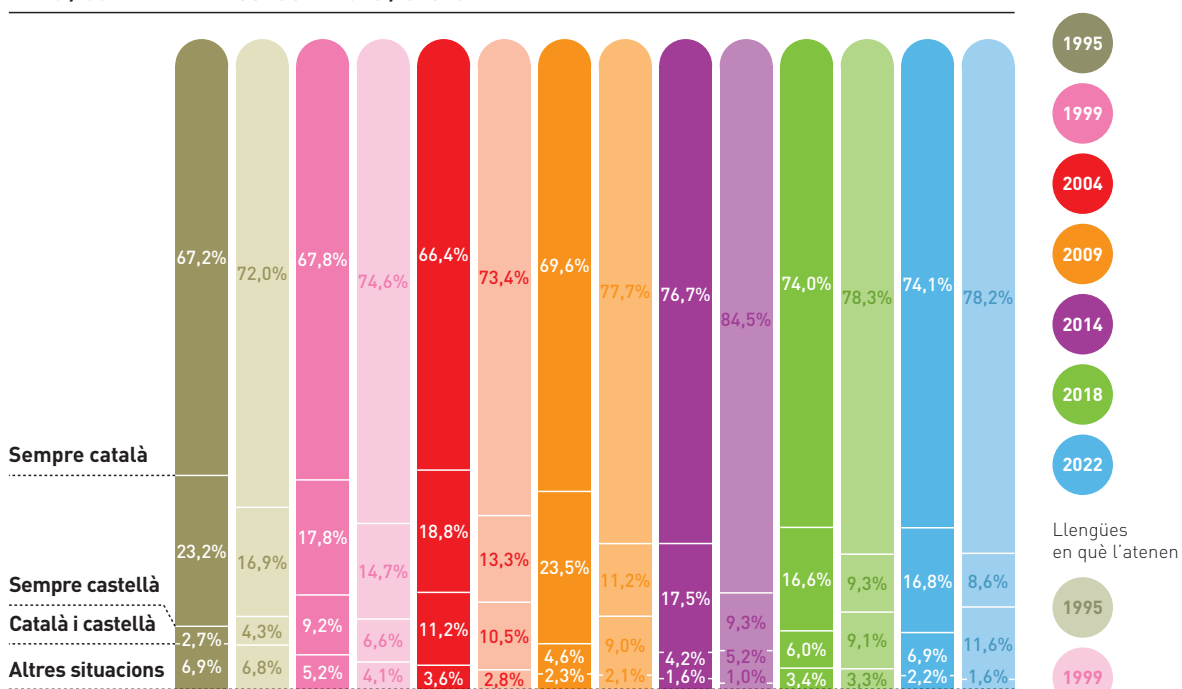
El 51,5% és atès només en català (gairebé tres punts menys que el 2018), el 20,3% només en castellà (cinc punts menys) i el 25% tant en castellà com en català (deu punts més). El 51,5% usa només el català (dos punts menys), el 24,7% només el castellà (tres punts menys) i el 20,4% català i castellà (set punts més).

Els andorrans són els que més parlen només en català (66,9%), seguits dels espanyols (53%), els francesos (38,8%) i els portuguesos (27,9%), mentre que el 64,5% dels enquestats d'altres nacionalitats i el 56,8% dels portuguesos fan servir només el castellà. Els que van aprendre a parlar en català són els que més utilitzen tan sols el català (66,3%) i els de llengua inicial portuguesa i altres llengües són els que més fan servir només el castellà (53,9% i 51%, respectivament). Segons els anys de residència, els que més parlen només en català són els que fa més de vint anys que viuen al país (47,8%), a banda dels nascuts a Andorra (68,1%).

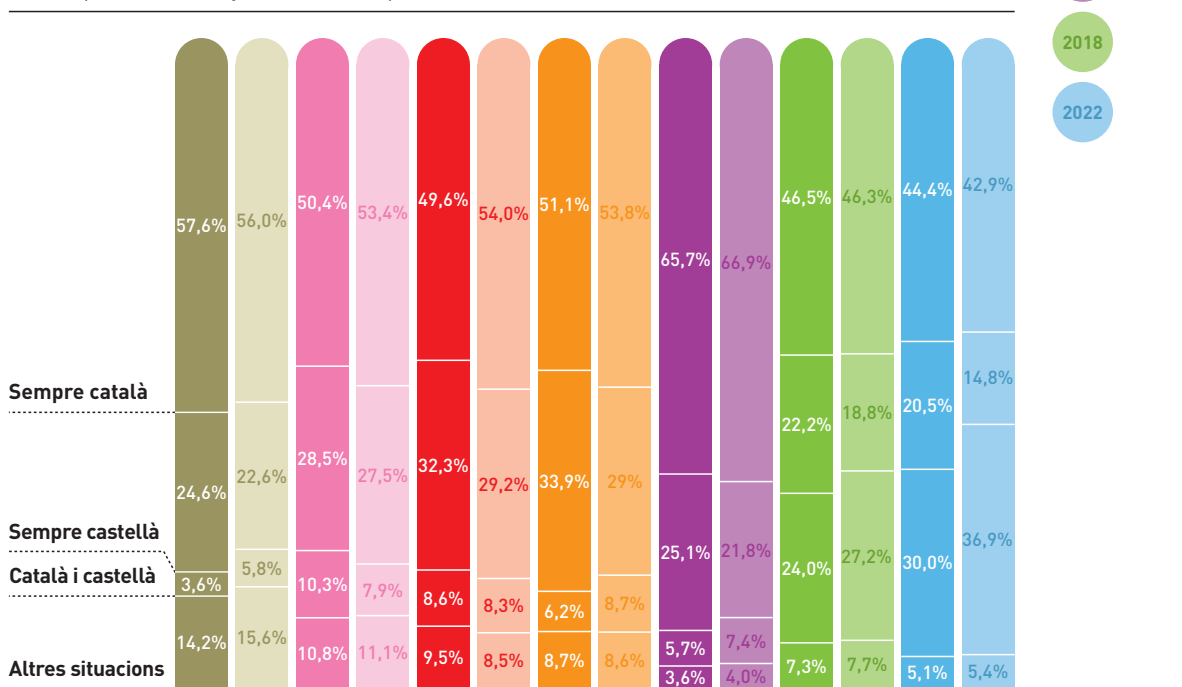
Com en l'enquesta del 2018, els percentatges són més alts al metge generalista que no pas a l'especialista tant pel que fa a l'atenció només en català com en la utilització exclusiva del català.

De manera agrupada (metge generalista i especialista), el 42,9% és atès només en català, el 14,8% només en castellà i el 36,9% en les dos llengües. El 44,4% fa servir exclusivament el català, el 20,5% tan sols el castellà i el 30% les dos llengües.

LLENGÜES EN QUÈ PARLA / LLENGÜES EN QUÈ L'ATENEN
BANC / COMPANYIA D'ASSEGURANCES / GESTORIA

LLENGÜES EN QUÈ PARLA / LLENGÜES EN QUÈ L'ATENEN
METGE (GENERALISTA / ESPECIALISTA)

PERRUQUERIA / BARBERIA

El 43,4% dels enquestats diuen que els atenen en català, el 60,4% en castellà, el 4,6% en portuguès i el 2% en francès. El 44% parla en català, el 59,3% en castellà, el 4,5% en portuguès i l'1,8% en francès.

El 33,9% són atesos només en català, dos punts més que el 2018; el 50,7% només en castellà, un punt més, i el 8,7% en ambdós llengües, dos punts més.

El 35,5% només utilitzen el català (+2 punts), el 50,4% només el castellà (mateix percentatge) i el 7,8% les dos llengües (+1 punt).

Els que més parlen només en català són els andorrans i els espanyols (45,4% i 44,8%) i els que més fan servir només el castellà són els d'altres nacionalitats (82,6%), seguits dels portuguesos (55,9%). Segons la llengua inicial, els que més utilitzen només el català són els que van aprendre a parlar en català (56%), i els que més empren només el castellà són els d'altres llengües maternes (78,7%) i els de llengua inicial castellana (66,8%) i portuguesa (59,6%). Segons els anys de residència, els que més parlen només en català són els que fa més de vint anys que són al país i els nascuts a Andorra (42,9% i 40,3%), però en totes les franges la llengua més utilitzada de manera exclusiva és el castellà, sobretot entre les persones amb cinc anys o menys de residència (69,3%) i les que fa entre setze i vint anys (58%) que viuen al país.

BOTIGUES

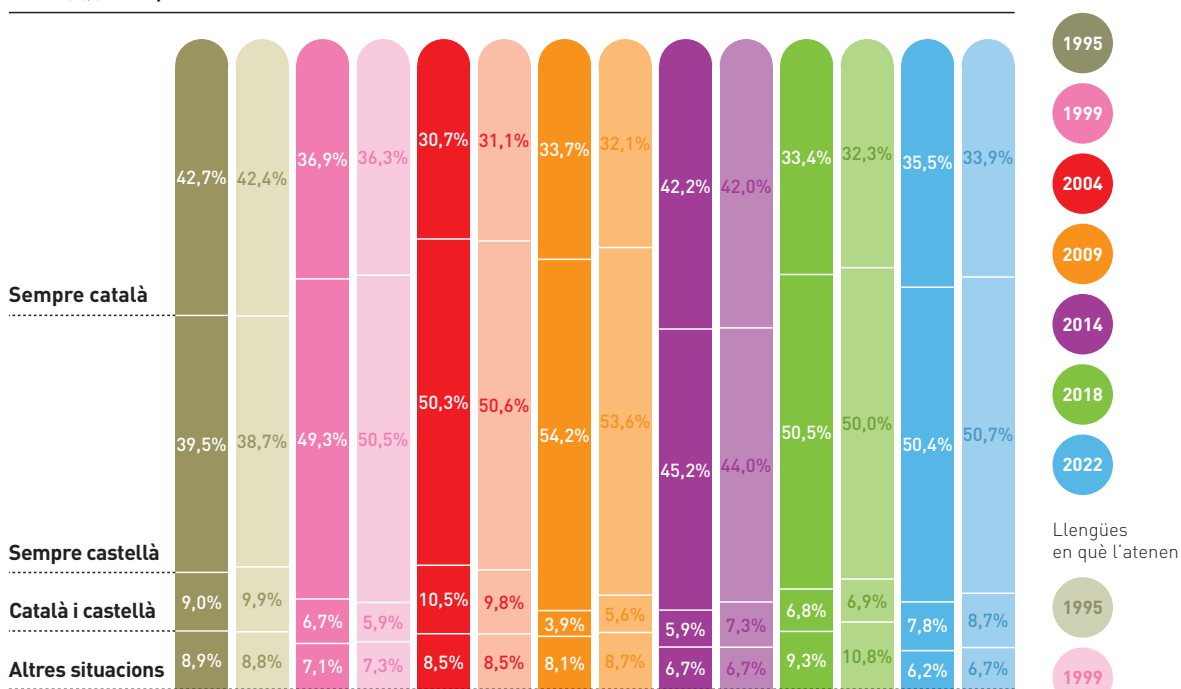
El 77,5% dels enquestats afirmen que són atesos en català a la botiga (61,8% en castellà) i el 73,3% parlen en català (55,9% en castellà).

El 37,4% són atesos només en català (tres punts menys que el 2018), el 20,6% només en castellà (un punt menys) i el 38,9% en castellà i català (set punts més).

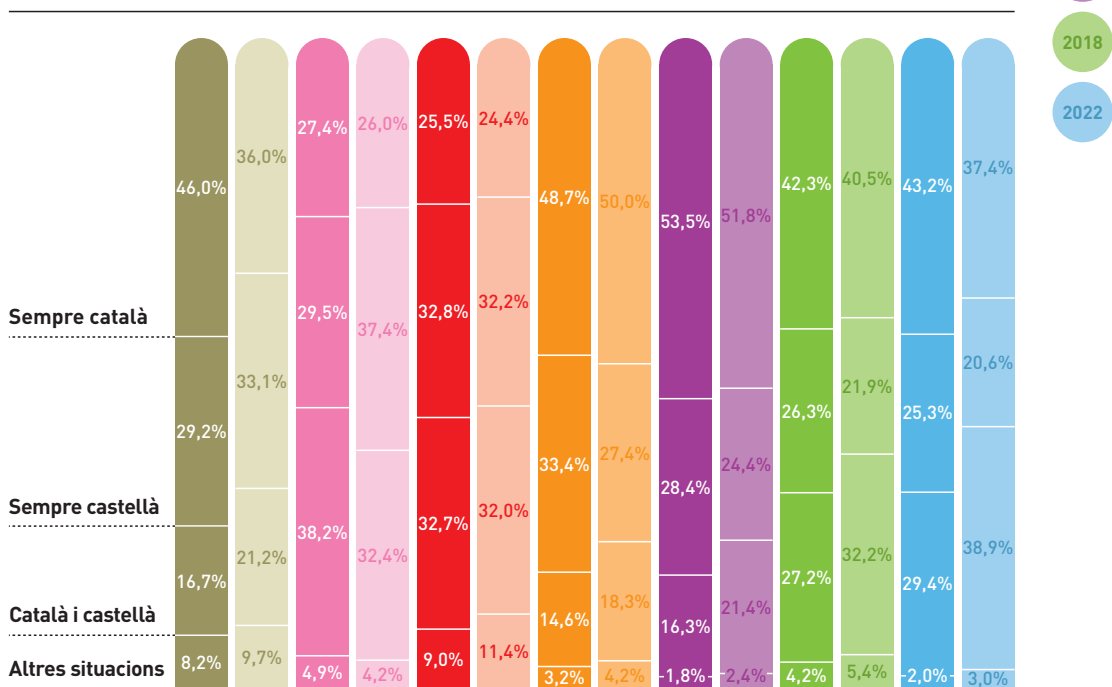
El 43,2% fan servir només el català (+1 punt), el 25,3% tan sols el castellà (-1 punt) i el 29,4% combinen les dos llengües (+2 punts).

Quant a la nacionalitat, els que més empren només el català són els andorrans (53,2%) i els espanyols (49,3%), i els que més parlen només en castellà són els portuguesos (57,3%) i els d'altres nacionalitats (52,9%). Per llengua inicial, els que més utilitzen només el català són els que van aprendre a parlar en català (57,1%) i els que més usen exclusivament el castellà són els que van aprendre a parlar en portuguès (56,5%) i en altres llengües (41,5%). Segons els anys de residència, els nats al Principat (51,6%), els que tenen entre sis i deu anys de residència (47,1%) i els que n'acumulen més de vint (46,6%) són els que més parlen només en català; entre els que usen només el castellà destaquen els que fa entre setze i vint anys (49,3%) que viuen al país.

LLENGÜES EN QUÈ PARLA / LLENGÜES EN QUÈ L'ATENEN PERRUQUERIA / BARBERIA

LLENGÜES EN QUÈ PARLA / LLENGÜES EN QUÈ L'ATENEN BOTIGA

RESTAURANTS

Pel que fa als usos lingüístics als restaurants, el 65,3% rep atenció en català, el 75,7% en castellà i el 4,6% en portuguès. A l'hora de parlar, el 65,4% fan servir el català, el 66,8% el castellà i el 2,9% el portuguès.

L'atenció exclusiva en català se situa en el 22,4% [-0,3 punts respecte del 2018], només en castellà en el 32,1% (+4 punts) i en ambdós llengües en el 38,6% (+1 punt).

El 30,8% tan sols utilitza el català (+2 punts), el 31,5% només el castellà (+1 punt) i el 32,7% el català i el castellà [-2 punts].

Els andorrans són els que més parlen només en català (38,8%); els espanyols, en català i castellà (39,8%), i els d'altres nacionalitats i portuguesos, només en castellà (58% i 54%). Els de llengua inicial catalana són també els que més fan servir exclusivament aquesta llengua (41,7%) o tant el català com el castellà (39,7%), mentre que els de llengua inicial portuguesa adopten en primer lloc el castellà (51,8%), de la mateixa manera que els d'altres llengües maternes (50,6%). Per anys de residència, en gairebé tots els casos predomina l'ús exclusiu del castellà o bé del castellà i el català.

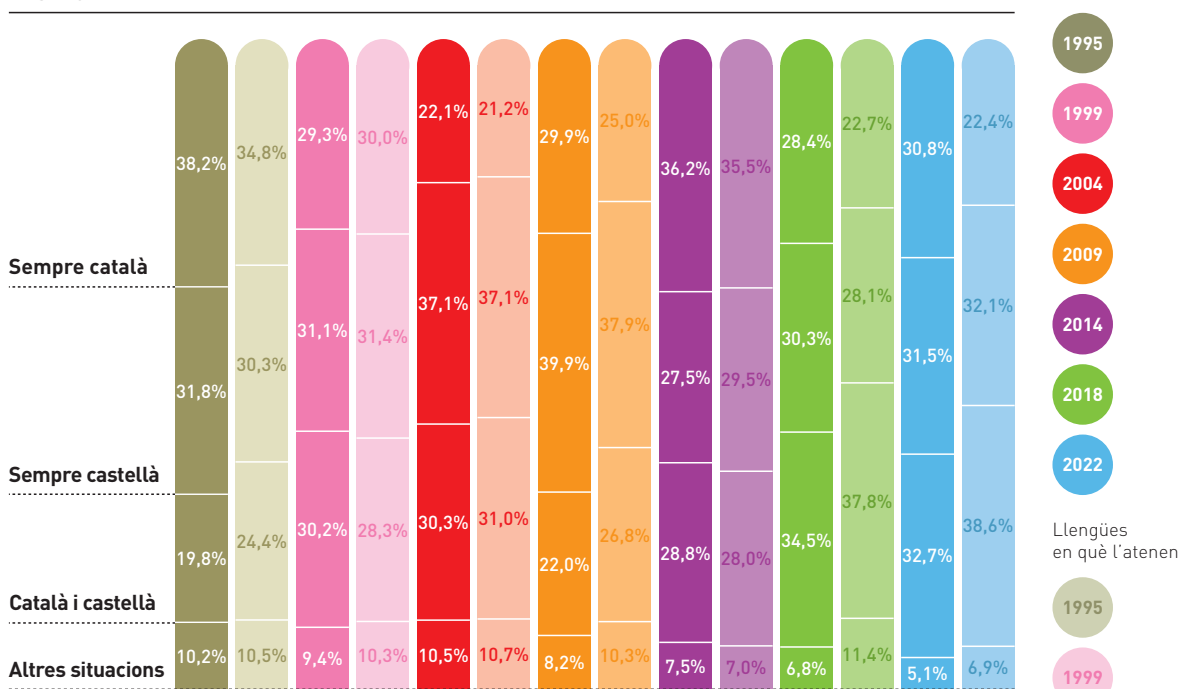
TRANSPORT PÚBLIC (AUTOBÚS / TAXI)

El 60,6% és atès en castellà en el transport públic, el 51,1% en català i el 7,3% en portuguès. El 59,1% parla en català, el 51,8% en castellà i el 3,2% en portuguès.

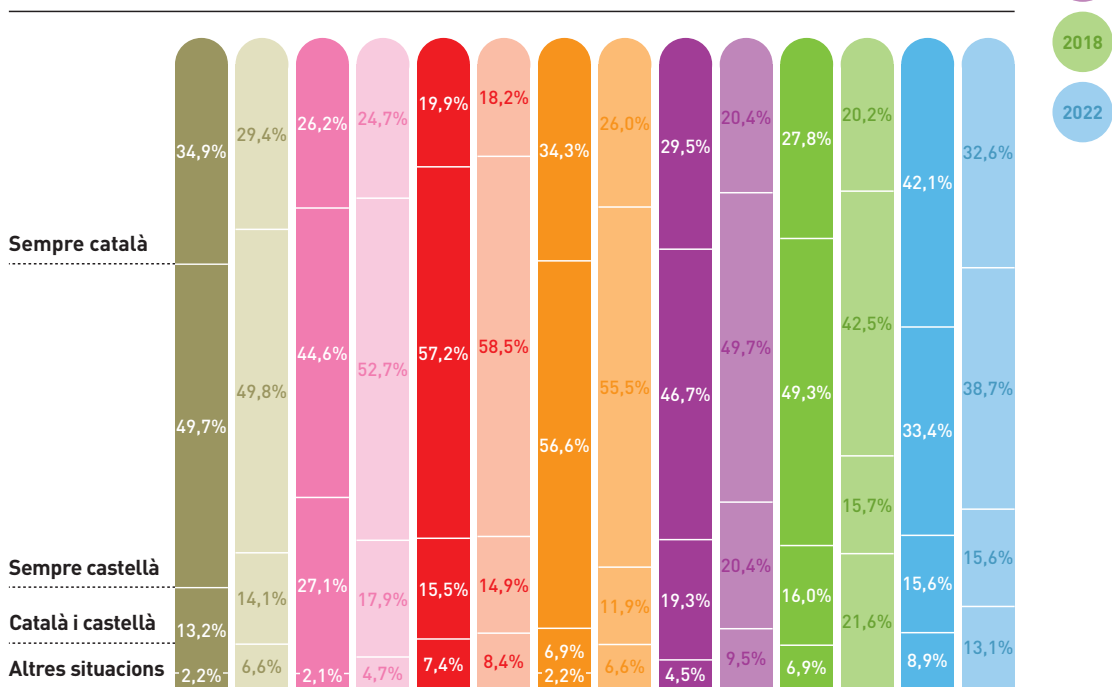
Al 38,7% només l'atenen en castellà [-4 punts respecte del 2018], al 32,6% en català (+12 punts) i al 15,6% en les dos llengües. El 42,1% tan sols parla en català (+14 punts) en aquest àmbit, el 33,4% només en castellà (-16 punts) i el 15,6% en ambdós llengües.

Andorrans (53,7%), francesos (50%) i espanyols (49,8%) són els que més usen només el català. Els que més utilitzen el castellà són les persones d'altres nacionalitats (55,3%) i els portuguesos (47,3%). Amb referència a les llengües inicials, les persones que més parlen tan sols en català són les que van aprendre a parlar en aquesta llengua (56,6%), mentre que les de llengua materna portuguesa (51,4%) i d'altres llengües (42,8%) són les que més parlen exclusivament en castellà. Les persones que tenen més de vint anys de residència (50,5%) i les nascudes a Andorra (49,4%) són les que més utilitzen només el català. Pel que fa a l'ús exclusiu del castellà, les que fa entre onze i quinze anys que viuen al país són les que més empren aquesta llengua (62,5% dels casos).

LLENGÜES EN QUÈ PARLA / LLENGÜES EN QUÈ L'ATENEN RESTAURANT

LLENGÜES EN QUÈ PARLA / LLENGÜES EN QUÈ L'ATENEN AUTOBÚS / TAXI

BAR / PUB / DISCOTECA

Als bars, pubs i discoteques el 53,6% dels enquestats són atesos en català, el 83,5% en castellà i el 6,7% en portuguès. Pel que fa a la llengua en què parlen, el 57,1% fan servir el català, el 72,4% el castellà i el 4,1% el portuguès.

El 15,1% són atesos només en català (un punt per sota del 2018), el 41,7% només en castellà (dos punts més) i el 35,8% en les dos llengües (quatre punts més).

El 25,9% utilitzen només el català (+5 punts), el 39,4% només el castellà (-2 punts) i el 29,5% les dos llengües (-1 punt).

Els que més parlen només en català són els francesos (37,8%) –tot i que en primer lloc usen el català i el castellà (39,5%)–, seguits dels espanyols i els andorrans (32,9% i 30,4%), mentre que els que més fan servir només el castellà són els d'altres nacionalitats (66,6%) i els portuguesos (58,6%).

Els que van aprendre a parlar en català són els que més utilitzen aquesta llengua de manera exclusiva, amb un 37% dels casos. Quant als que tan sols usen el castellà, els que han après a parlar en portuguès són els que més l'utilitzen (58,7%), seguits de les persones d'altres llengües inicials (50,9%) i de les persones de llengua inicial castellana (45,8%). Pel que fa als anys de residència, les persones que fa més de vint anys que viuen al país i les qui hi han nascut són les que més empren només el català (31% i 29,1%). Les que acumulen de setze a vint anys de residència (54,5%) són les que més utilitzen tan sols el castellà.

GRANS MAGATZEMS

Entre els enquestats que van als grans magatzems, el 51,6% han estat atesos en català, el 88,1% en castellà i el 8,3% en portuguès. El 60% hi parlen en català, el 74,5% en castellà i el 2,7% en portuguès.

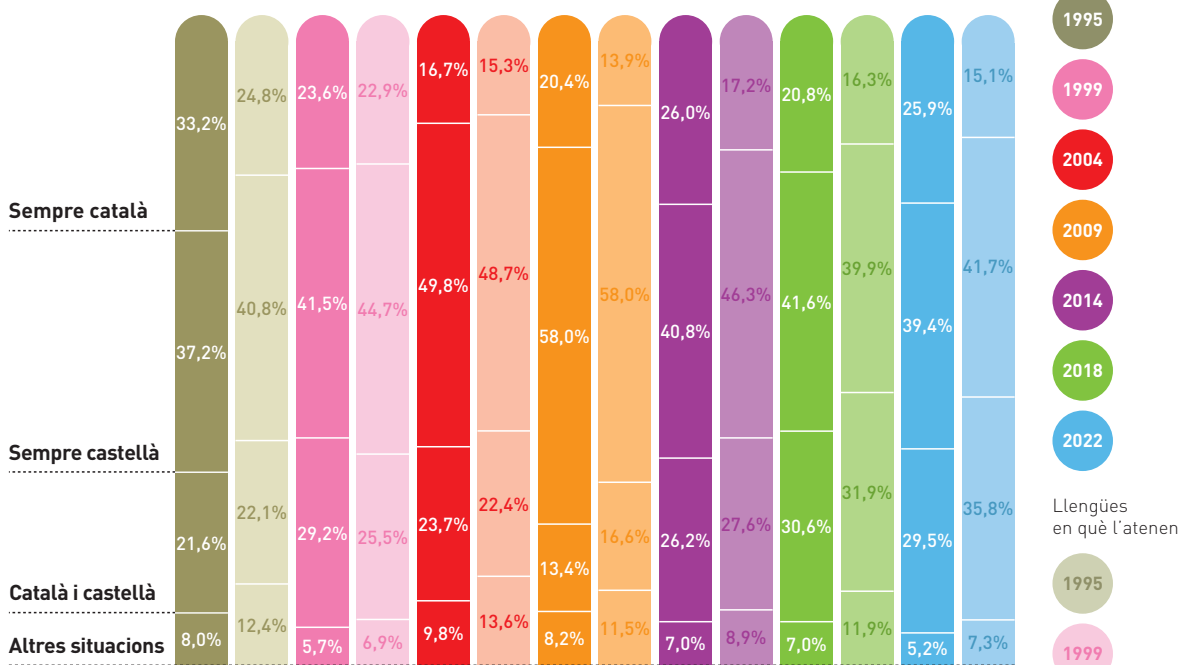
El 10,4% és atès només en català (gairebé dos punts més respecte del 2018), el 43,4% només en castellà (+4 punts) i el 36,7% en català i castellà (+4 punts).

El 24,5% empra només el català (+6 punts respecte al 2018), el 38% només el castellà (gairebé un punt menys) i el 33,5% català i castellà (-4 punts).

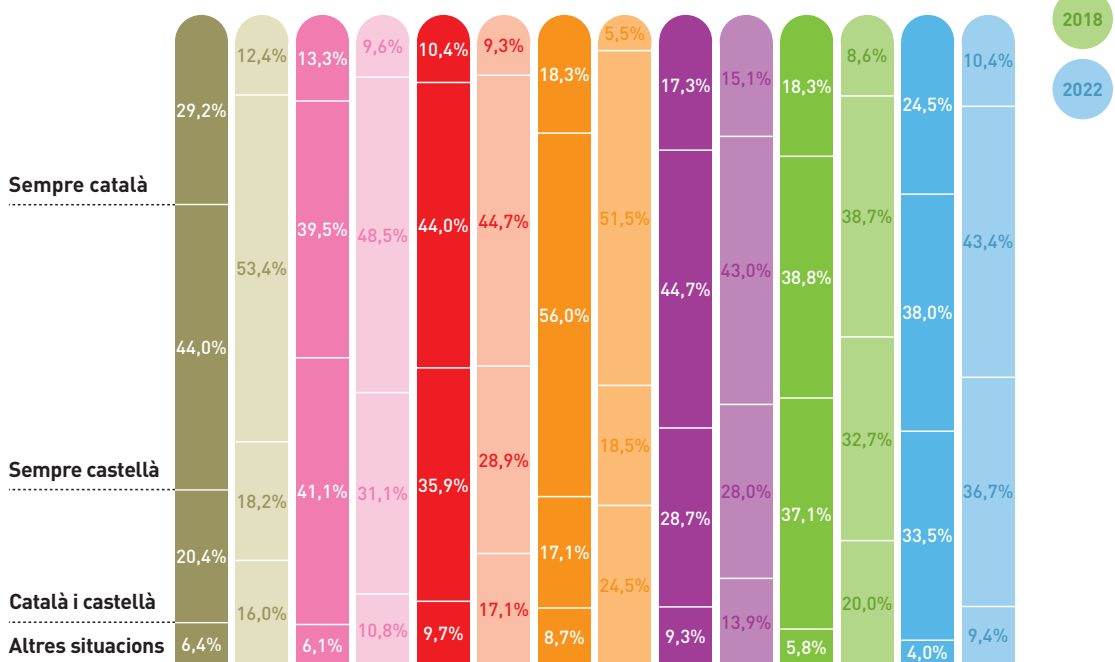
Andorrans i francesos són els que més parlen català i castellà (39,9% i 38%), seguits dels espanyols (35,2%). Els que més fan servir tan sols el castellà són els d'altres nacionalitats (65,4%) i els portuguesos (62,2%). Els de llengua inicial catalana són els que més empren exclusivament el català (36,8%), però utilitzen el català i el castellà en un 38,5% dels casos.

Per anys de residència, els que més parlen només català són els que han nascut a Andorra (32,9%), tot i que en primer lloc diuen que utilitzen el català i el castellà (35,9%).

LLENGÜES EN QUÈ PARLA / LLENGÜES EN QUÈ L'ATENEN BAR / PUB / DISCOTECA

LLENGÜES EN QUÈ PARLA / LLENGÜES EN QUÈ L'ATENEN GRANS MAGATZEMS

INDICADOR LINGÜÍSTIC

L'indicador lingüístic¹⁰ s'obté a partir de l'indicador de coneixement i l'indicador d'ús i oscil·la en una escala entre 0 i 100 (0 significa que el coneixement i l'ús d'una llengua són nuls i 100 que són molt elevats).

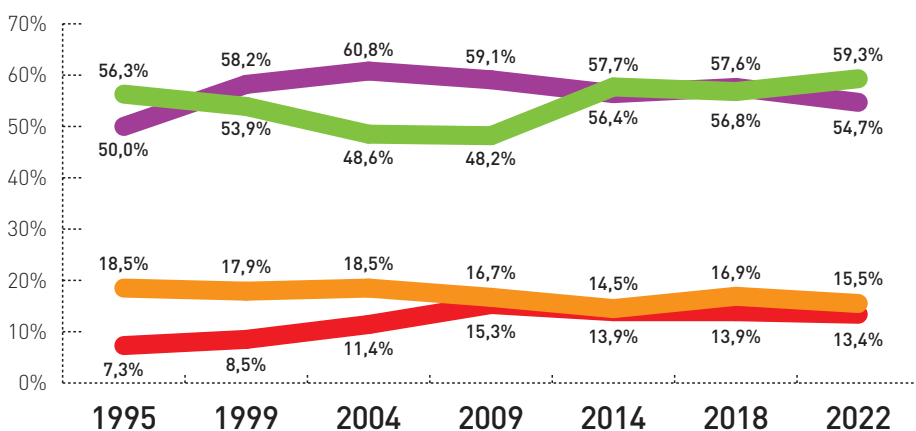
L'indicador lingüístic del català és de 59 punts, dos punts i mig més respecte del 2018. L'indicador lingüístic del castellà és de gairebé 55 (prop de tres punts menys en comparació amb l'enquesta anterior). El francès disminueix una mica més d'un punt (de 16,9 a 15,5), i el portuguès es redueix lleugerament (de 13,9 a 13,4).

L'indicador del català és més elevat entre els joves, les persones de nacionalitat andorrana, les que han nascut a Andorra i les de llengua inicial catalana. Així mateix, l'indicador és més alt entre les persones que tenen un nivell d'estudis més elevat (formació professional o bé universitària).

Llengües en què parla

INDICADOR LINGÜÍSTIC DE CADA LLENGUA (mitjana)

¹⁰ Indicador lingüístic = [(Nivell entén + Nivell llegeix + Nivell parla + Nivell escriu) / 4] * [Freqüència d'ús a casa + Freqüència d'ús amb els amics + Freqüència d'ús a la feina] / 3] * 2

ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES

En aquest apartat s'analitza l'actitud dels parlants a l'hora de començar o de continuar una conversa, perquè és la manera més o menys conscient de relacionar els usos lingüístics amb la voluntat real dels parlants de fer servir una llengua o una altra.

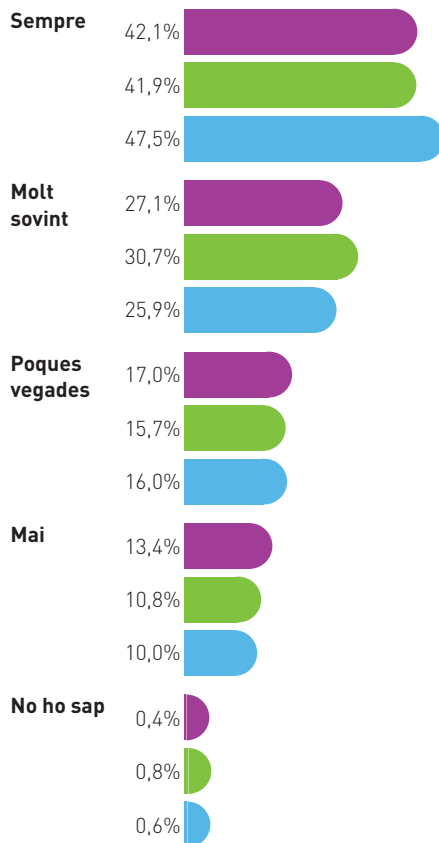
En general, les dades són semblants a les de l'enquesta del 2018. Cal destacar, no obstant això, l'augment del percentatge de persones que comencen sempre les converses en català, que creix 5,6 punts, fins al 47,5%. Les persones que més han ofert aquesta resposta són les que tenen el català com a llengua materna (70,2%), les de nacionalitat andorrana (63,7%), les nascudes a Andorra (61,1%) i les que tenen més de 50 anys (52%). El 25,9% dels enquestats comença molt sovint les converses en català, el 16% poques vegades i el 10% mai. El percentatge de persones que no inicien mai les converses en català baixa un punt respecte de l'enquesta anterior.

Un altre aspecte és l'adaptació lingüística a l'interlocutor. Com es va constatar el 2018, la majoria de persones canvien de llengua quan s'adrecen a algú en català i aquesta persona els respon en castellà. En aquest sentit hi ha hagut un descens i el percentatge ha passat del 77,5% al 74,8%. Així mateix, puja més d'un punt el percentatge de persones que segueixen parlant en català, del 19,4% al 20,6%.

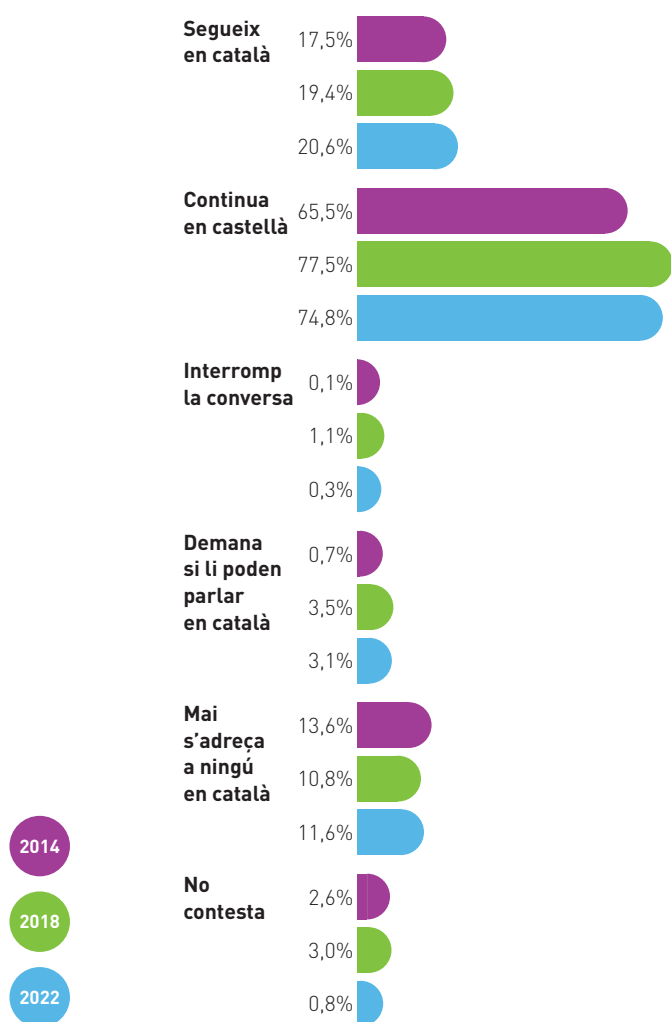
Les persones més grans (de 50 anys o més), les persones de nacionalitat andorrana, les que han nascut a Andorra i les de llengua inicial catalana són les que amb més freqüència continuen parlant en català encara que l'interlocutor se'ls adreci en castellà.

AMB QUINA FREQUÈNCIA INICIA LES CONVERSES EN CATALÀ

**SI S'ADREÇA A ALGÚ EN CATALÀ
I AQUESTA PERSONA LI RESPON EN CASTELLÀ,
VOSTÈ GENERALMENT QUÈ FA?**

CONCLUSIONS I VALORACIONS

Les dades obtingudes en aquesta darrera edició de l'enquesta de coneixements i usos lingüístics mostren que el català i el castellà són les llengües habituals de la majoria de la població, parlades de manera exclusiva o combinada. Amb tot, el 53% de les persones enquestades consideren el català com a llengua pròpia, fet que suposa un augment de set punts percentuals respecte a l'enquesta del 2018 (46%), alhora que disminueix quatre punts el percentatge d'enquestats que s'identifica amb el castellà (38%).

El català ha passat a ser la llengua inicial majoritària: un 44% de la població (vuit punts més que el 2018) el té com a llengua materna. Així doncs, s'ha trencat la tendència constatada entre el 1999 i el 2018, en què el castellà era la llengua que més proporció tenia com a llengua inicial.

Pel que fa a la llengua habitual, el català obté prop d'un 64% de respostes (un punt menys respecte del 2018) i es torna a posicionar com la llengua més mencionada, i els qui més la parlen són les persones dels grups de més edat i les més joves, les de nacionalitat andorrana, les que han nascut al país i les que tenen estudis universitaris. La segueixen el castellà, el portuguès, el francès, l'anglès i, finalment, altres llengües. En aquest aspecte, destaca la davallada de tres punts tant pel que fa a l'ús del portuguès com de l'anglès.

En les valoracions del coneixement de les llengües destaca, com en anys anteriors, que el català i el castellà són les que obtenen unes mitjanes més altes en les competències lingüístiques (entendre, parlar, llegir i escriure). Tocant als coneixements de llengua catalana, respecte al 2018, es constata una millora subtil de les puntuacions en tots els registres, entre 1 i 5 dècimes. El coneixement del francès, el portuguès i l'anglès és més reduït en el conjunt de la població, i té més relació amb la nacionalitat i l'origen d'una certa proporció de la població, així com amb l'edat i el nivell d'estudis, ja que en alguns casos aquestes llengües s'aprenen a l'escola.

Pel que fa als usos en els diferents àmbits interpersonals i laborals, el català i el castellà també són les llengües majoritàries. En aquest

cas s'observa que es fa un ús exclusiu del català més elevat a casa, amb els amics i amb els companys de feina. Amb tot, cal assenyalar que en l'atenció al públic són més presents les combinacions de diverses llengües.

Respecte de la darrera enquesta, es constata un augment de l'ús exclusiu del català a la llar de gairebé nou punts, fins a situar-se prop del 38%. Així mateix, s'ha reduït el percentatge d'enquestats que fan servir tant el català com el castellà, fins a l'11%. També es registra un descens de les persones que parlen en portuguès, en francès o en altres llengües i de les que fan servir altres combinacions.

En l'àmbit familiar cal destacar que es manté la transmissió lingüística favorable al català, ja que amb els fills es reforça l'ús de la llengua catalana (el percentatge d'enquestats que parlen només en català amb els fills és superior al percentatge dels que parlen només en català amb la mare o el pare).

Cal remarcar que el català se situa també com la llengua més parlada amb els amics i experimenta un augment de tres punts i mig respecte de l'enquesta del 2018. Per la seva banda, el castellà baixa un punt.

En l'àmbit laboral, el català continua sent la llengua més emprada tant en les relacions internes com en les externes. Respecte a l'enquesta del 2018 ha augmentat tres punts la proporció de treballadors que només parlen català amb els companys de feina, tot i que també s'incrementen, cinc punts, els que hi parlen tant en castellà com en català. Per contra, ha disminuït la proporció dels que parlen només castellà, i es configura una tendència a la baixa que es produeix des del 2014. En les relacions laborals externes (amb clients i proveïdors) s'ha reduït l'ús exclusiu del català o del castellà i ha crescut quatre punts l'ús combinat d'aquestes llengües.

En aquest sentit cal tenir en compte que s'observa una segmentació ocupacional en funció de la nacionalitat, que també es relaciona amb el diferent nivell formatiu requerit en cada lloc de treball i amb els usos lingüístics a la feina. Així, hi ha més persones de nacionalitat andorrana –i en alguns casos espanyola– que treballen com a professionals, tècnics o similars, o a l'Administració pública, l'ensenyament, els organismes financers i les asseguradores, en què també es requereix més nivell de formació. En aquests àmbits el català és més neces-

sari i els llocs de treball solen estar ocupats per població autòctona o catalanoparlant. A banda, entre els empleats de l'hoteleria i restauració, els serveis personals i la construcció, o els que tenen professions no qualificades, hi ha més proporció de persones de nacionalitat portuguesa i del grup d'altres nacionalitats, i més presència de nivells d'estudis primaris o secundaris bàsics, i en algun cas de formació professional.

Pel que fa a l'atenció al públic, es constata una baixada en l'ús exclusiu del català respecte a la darrera edició d'aquest estudi, concretament de quatre punts, i també del castellà, que disminueix 1,4 punts. En canvi, augmenta dos punts l'ús combinat del castellà i el català. Cal tenir en compte que els usos lingüístics en aquest àmbit estan directament relacionats amb l'origen i les característiques de les persones ateses, entre les quals s'inclou tant la població d'Andorra com els turistes i visitants.

A les administracions públiques continua predominant l'ús del català, tot i que el 2022 ha augmentat lleugerament (+3,2%) l'ús del català i el castellà combinats. Cal destacar, a més, que l'atenció exclusiva en català ha disminuït lleugerament respecte del 2018 i és la més baixa de tota la sèrie històrica (des de l'any 1995). Igual que en l'enquesta anterior, les dades permeten comprovar una presència inferior del català en el sector de la salut i als serveis d'Immigració respecte d'altres àmbits de l'Administració pública. En comparació amb el 2018, l'ús del català ha augmentat als centres d'atenció primària, a la Policia, a Immigració, als comuns i a la CASS, mentre que ha disminuït (i ha augmentat l'ús del castellà) al Govern, a Andorra Telecom i a l'Hospital.

En els diferents contextos socioeconòmics, en general no ha minvat l'ús i l'atenció exclusius en català. En relació amb l'ús cal destacar que s'ha registrat un augment en tots els sectors tret del metge especialista. En aquest sentit, la dada més destacable en l'enquesta d'enquany és l'increment significatiu de l'ús del català al transport públic respecte al 2018 (+14%).

L'ús del català continua sent majoritari als bancs, les companyies d'assegurances, les gestories i el metge generalista. En general, respecte de l'any 2018 es detecta una disminució de la utilització exclusiva del castellà, i un increment del català i de la utilització conjunta d'ambdós llengües. Sí que s'observa una

tendència a la baixa de l'atenció en català en espais com ara els restaurants, les botigues i els bars, pubs i discoteques, i també al metge especialista.

En tots els casos es constata una relació entre les llengües parlades i la nacionalitat o la llengua inicial o materna dels enquestats, amb una presència més gran del català entre els andorrans, les persones de nacionalitat espanyola i llengua materna catalana, les persones nascudes a Andorra i les que fa més de vint anys que viuen al país, mentre que entre els espanyols de llengua materna castellana predomina l'ús del castellà o la combinació de català i castellà. En alguns àmbits el castellà és la llengua adoptada per la població d'origen portuguès o d'altres nacionalitats.

L'indicador lingüístic, que sintetitza els nivells de coneixement i ús de les llengües analitzades, ha experimentat un canvi de tendència respecte del 2018, quan l'indicador del castellà va passar a ser més elevat que el de la llengua oficial. El 2022 es torna a capgirar la situació i l'indicador del català augmenta fins a situar-se en primer lloc. Cal destacar que la presència del català és la més alta des de l'any 1995, en què es va publicar el primer estudi de coneixements i usos lingüístics de la població.

ANNEXOS

PERCENTATGE D'ASSALARIATS PER SECTOR D'ACTIVITAT

TOTAL ASSALARIATS	37.301	35.777	35.039	35.331	35.928	36.604	37.705	37.683
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	0,40%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%	0,40%	0,40%
Indústries extractives	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Indústries manufactureres	4,20%	4,10%	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%	3,80%	4,00%
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	0,40%	0,50%	0,50%	0,50%	0,40%	0,40%	0,40%	0,50%
Construcció	10,30%	9,00%	8,00%	7,70%	7,70%	7,70%	7,60%	9,90%
Comerç i reparació de vehicles de motor	25,10%	25,10%	24,80%	24,50%	24,10%	23,90%	23,40%	21,70%
Hoteleria	12,80%	13,00%	13,00%	12,70%	12,70%	12,80%	13,10%	9,70%
Transport i comunicacions	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	2,90%	3,00%	3,30%	3,10%
Sistema financer	4,50%	4,80%	5,00%	5,20%	5,50%	5,30%	5,00%	4,70%
Activitats immobiliàries i serveis empresarials	10,80%	10,80%	11,20%	11,70%	12,10%	12,50%	13,20%	14,90%
Administració pública i seguretat social	11,60%	12,10%	12,50%	12,50%	12,30%	11,80%	11,60%	12,40%
Educació	1,50%	1,50%	1,60%	1,50%	1,50%	1,60%	1,50%	1,70%
Activitats sanitàries i veterinares, serveis socials	4,50%	4,70%	4,80%	4,90%	5,00%	5,30%	5,30%	6,40%
Altres activitats socials i serveis personals	6,40%	6,60%	7,10%	7,30%	7,40%	7,50%	7,60%	7,30%
Llars que ocupen personal domèstic	3,60%	3,70%	3,60%	3,30%	3,20%	3,10%	3,00%	2,80%
Organismes extraterritorials	0,10%	0,10%	0,10%	0,10%	0,10%	0,00%	0,00%	0,00%
Treball domèstic a la comunitat	0,60%	0,60%	0,60%	0,60%	0,60%	0,60%	0,50%	0,50%
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2021

Font: Departament d'Estadística

Àmbit territorial	Totes les parròquies d'Andorra.	Totes les parròquies d'Andorra.	Totes les parròquies d'Andorra.	Totes les parròquies d'Andorra.
Univers	Residents a Andorra majors de 14 anys.	Residents a Andorra majors de 14 anys.	Residents a Andorra majors de 14 anys.	Residents a Andorra majors de 14 anys.
Grandària de la mostra	1.016 enquestes.	671 enquestes.	677 enquestes.	821 enquestes.
Mètode de mostreig	Primer, selecció del domicili de la persona entrevistada pel mètode de rutes aleatòries, i segon, selecció de la persona entrevistada pel mètode de quotes. La mostra es va estratificar per sexe, nacionalitat i parròquia de residència.	Primer, selecció del domicili de la persona entrevistada pel mètode de rutes aleatòries, i segon, selecció de la persona entrevistada pel mètode de quotes. La mostra es va estratificar per sexe, edat, situació laboral, nacionalitat i parròquia de residència.	Primer, selecció del domicili de la persona entrevistada pel mètode de rutes aleatòries, i segon, selecció de la persona entrevistada pel mètode de quotes. La mostra es va estratificar per sexe, edat, nacionalitat i parròquia de residència.	La mostra s'ha escollit aleatòriament entre els telèfons fixos o mòbils que figuren a la guia de telèfons d'Andorra Telecom. La persona enquestada s'ha seleccionat per quotes de sexe, i per tal d'obtenir una mostra representativa de la població s'ha ponderat per nacionalitat i edat.
Marge d'error absolut	± 3,1% Error calculat per a una probabilitat que no sigui superat del 95% i per al cas de màxima indeterminació (P=Q=50%).	± 3,8% Error calculat per a una probabilitat que no sigui superat del 95% i per al cas de màxima indeterminació (P=Q=50%).	± 3,7% Error calculat per a una probabilitat que no sigui superat del 95% i per al cas de màxima indeterminació (P=Q=50%).	+/- 3,47% Error calculat per a una probabilitat que no sigui superat el 95% i per al cas de màxima indeterminació (P=Q=50%).
Tipus d'entrevista	Enquesta personal, amb un qüestionari prèviament estructurat d'una durada aproximada de 25/30 minuts.	Enquesta personal, amb un qüestionari prèviament estructurat d'una durada aproximada de 20/25 minuts.	Enquesta personal, amb un qüestionari prèviament estructurat d'una durada aproximada de 20/25 minuts.	Enquesta telefònica, amb un qüestionari prèviament estructurat d'una durada aproximada de 20/25 minuts.
Treball de camp	Realitzat de l'11 de setembre al 10 d'octubre de 1995, amb un equip de 19 enquestadors.	Realitzat del 15 de setembre al 7 d'octubre de 1999, amb un equip de 13 enquestadors.	Realitzat del 13 de setembre al 4 d'octubre del 2004, amb un equip de 16 enquestadors.	Dut a terme entre l'11 de maig i el 29 de maig del 2009, amb un equip de 10 enquestadors.

2014

2018

2022

Totes les parròquies d'Andorra.

Residents a Andorra majors de 14 anys.

727 enquestes.

La mostra s'ha escollit aleatòriament entre els telèfons fixos o mòbils que figuren a la guia de telèfons d'Andorra Telecom. La persona enquestada s'ha seleccionat per quotes de sexe, i per tal d'obtenir una mostra representativa de la població s'ha ponderat per nacionalitat i edat.

+/- 3,69%

Error calculat per a una probabilitat que no sigui superat el 95,5% i per al cas de màxima indeterminació (P=Q=50%).

Enquesta telefònica, amb un qüestionari prèviament estructurat d'una durada aproximada de 20/25 minuts.

Dut a terme entre el 12 de maig i el 14 de juny del 2014, amb un equip de 12 enquestadors.

Totes les parròquies d'Andorra.

Residents a Andorra majors de 14 anys.

742 persones.

La mostra s'ha escollit aleatòriament entre els telèfons fixos i mòbils possibles que hi ha a Andorra. La persona enquestada s'ha seleccionat per quotes de sexe, i per tal d'obtenir una mostra representativa de la població s'ha ponderat per nacionalitat i edat.

+/- 3,65%

Error calculat per a una probabilitat que no sigui superat el 95,5%, i per al cas de màxima indeterminació (P=Q=50%).

Enquesta telefònica, amb un qüestionari prèviament estructurat d'una durada aproximada de 20/25 minuts.

Dut a terme entre el 19 de setembre i el 19 d'octubre del 2018, amb un equip de 13 enquestadors.

Totes les parròquies d'Andorra.

Residents a Andorra de 15 anys o més.

747 persones.

La mostra s'ha escollit aleatòriament entre els telèfons fixos i mòbils possibles que hi ha a Andorra. La persona enquestada s'ha seleccionat per quotes de sexe, i per tal d'obtenir una mostra representativa de la població s'ha ponderat per nacionalitat i edat.

+/- 3,65%

Error calculat per a una probabilitat que no sigui superat el 95,5%, i per al cas de màxima indeterminació (P=Q=50%).

Enquesta telefònica, amb un qüestionari prèviament estructurat d'una durada aproximada de 20/25 minuts.

Dut a terme entre el 20 de maig i el 2 de juny del 2022, amb un equip de 13 enquestadors.

Govern d'Andorra

